

TÄÄLLÄ PUHUU NUORI.
KUULEEKO KUKAAN?
TUTKIMUS TORNIOLAISTEN TOISEN ASTEEN OPISKELI-
JOIDEN TURVALLISUUDEN TUNTEESTA

Satu Kukkola ja Emmaleena Salla
Opinnäytetyö
Humanistinen ammattikorkeakoulu
Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön
koulutusohjelma (210 op)
Marraskuu 2009

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä(t) Satu Kukkola ja Emmaleena Salla	
Työn nimi Täällä puhuu nuori. Kuuleeko kukaan? Tutkimus torniolaisten toisen asteen opiskelijoiden turvallisuuden tunteesta	
Työn ohjaaja(t) Jaana Kyllönen ja Lea Leminaho	Sivumäärä 52+21
Tiivistelmä <p>Opinnäytteen tarkoituksena oli tutkia, millä asioilla koulusurmia voitaisiin estää nuorten mielestä. Tarkoituksena oli myös selvittää, ovatko koulusurmat vaikuttaneet nuorten turvallisuuden tunteeseen esimerkiksi kouluissa.</p> <p>Kohderyhmänä olivat Torniossa opiskelevat toisen asteen koulutuksen opiskelijat. Tutkimus on suoritettu kyselylomakkeella ja kvantitatiivisella tutkimusmenetelmällä. Kysely toteutettiin lukiossa ja ammattikoulussa. Osa kyselyistä teetettiin siten, että opinnäytteen tekijät olivat itse paikalla ja osaan kouluista materiaali lähetettiin opinto-ohjaajalle, joka teetti kyselyt. Kysely toteutettiin keväällä 2009 ja vastaukset analysoitiin syksyllä 2009. Vastauksia oli kaiken kaikkiaan 189 kappaletta.</p> <p>Aihetta tutkittiin useamman eri teeman kautta, jotta saatiin laajempi kuva nuorten tunteista ja ajatuksista. Tutkimuksessa selvisi, ettei nuorten turvallisuuden tunne ole merkittävästi muuttunut koulusurmien jälkeen. Muutamissa teemoissa sukupuoliset erot nousivat selkeästi esille, esimerkiksi mediaan tai koulujen turvallisuuteen liittyvissä kysymyksissä. Tytöt kokevat rakenteellisten muutosten lisäävän turvallisuuden tunnetta poikia enemmän. Nuoret toivat esille erilaisia ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä, millä tapahtumia voitaisiin heidän mielestä estää. Vastauksissa korostui, että heitä tulisi ottaa huomioon enemmän sekä erilaisia yhteisiä tapahtumia tulisi olla enemmän. Yhteisöllisyys oli nuorille tärkeää, jota tulisi tukea parhaalla mahdollisella tavalla. Huolestuttavinta tuloksissa oli ammattilaisten rooli nuorten elämässä, koska nuoret kaipasivat ammattilaisia tukemaan heitä, mutta he eivät osanneet nimetä ketään tiettyä.</p>	
Asiasanat koulusurmat, turvallisuus, kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä, SPSS	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Degree Programme in Civic Activity and Youth Work

ABSTRACT

Author(s) Satu Kukkola ja Emmaleena Salla	
Title Here speaks youngster. Does anybody hear? Research from sense of security upper secondary students in Tornio	
Tutor(s) Jaana Kyllönen ja Lea Leminaho	Number of pages 52+21
Abstract <p>In this thesis has studied what young people think how school massacres could be averted. Purpouse were to canvass if the school massacres have influenced the sense of security e.g. in schools.</p> <p>The target group was the upper secondary students in Tornio. The research has executed with a questionnaire and quantitative research method. The enquiry was executed in high schools and vocational schools. A part of the straw polls were executed with us being present, and a part of the questionnaires was sent to the student counsellor, who executed the straw poll. The enquiry was executed in the spring of 2009 and the answers were analysed in the fall of 2009. The answers were in total of 189.</p> <p>The subject studied through different themes in order to get a larger picture of the feelings and thoughts of the youth. It became evident from the research that the sense of security has not changed remarkably after the school massacres. Some of the themes brought clearly up gender differences, for instance, in questions relating to media and school safety. Girls think that the structural changes add the sense of security more often than boys. The youth came up with different kinds of preventative procedures that they thought could prevent the incidents from happening. In the answers were emphasized, that more attention should be paid to the youth, and that there should be more common events. The sense of community is important to the youth, and so it should be supported in the best possible way. The most alarming factor in the results was that the youth require a specialist to support them, but they couldn't name specifically what kind of specialist is needed.</p>	
Keywords school massacres, security, <i>quantitative research method</i> , SPSS	

SISÄLLYS:

humanistinen ammattikorkeakoulu.....	2
Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma.....	2
tiivistelmä.....	2
Työn tekijä(t).....	2
Satu Kukkola ja Emmaleena Salla.....	2
Työn nimi.....	2
Työn ohjaaja(t).....	2
Sivumäärä.....	2
Tiivistelmä.....	2
Asiasanat koulusurmat, turvallisuus, kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä, SPSS.....	2
Humak University of Applied Sciences.....	3
Degree Programme in Civic Activity and Youth Work.....	3
ABSTRACT	3
Author(s).....	3
Title.....	3
Tutor(s).....	3
Number of pages.....	3
Abstract.....	3
Keywords school massacres, security, quantitative research method, SPSS.....	3
SISÄLLYS:.....	4
1. JOHDANTO.....	6
2. KÄSITTEET.....	7
2.1 Nuoria auttavat ammattihenkilöt.....	7
2.2 Turvallisuus.....	8
2.3 Nuorisokulttuurit.....	9
2.4 Media.....	9
2.5 Koulusurmat.....	10
3. TYÖNTOTEUTUS.....	12
3.1 Tutkimuskysymykset.....	13
3.2 Eettiset kysymykset.....	15
3.3 Analyysi.....	16
3.4 Kvantitatiivinen lähestymistapa.....	17
3.5 Aineiston keruu.....	18
4. TULOKSET.....	22
4.1 Taustatiedot.....	22
4.2 Nuoria auttavat ammattihenkilöt.....	22
4.3 Turvallisuus.....	27
4.4 Nuorisokulttuurit.....	30
4.5 Media.....	32
4.6 Koulusurmat	36
5. JOHTOPÄÄTÖKSET JA YHTEENVETO.....	46
6. POHDINTA JA JATKOTUTKIMUKSET.....	48
LÄHTEET.....	51
Liite 1.....	54
TÄYTTÖOHJEET.....	54
17.Kuinka laaja ystäväpiirisi on?.....	58
19.Koen ystäväpiirini tärkeäksi. 1 2 3 4.....	58

Liite 2. 64
.....Liite 1: Kyselylomake
Liite 2: Taulukot

1. JOHDANTO

”... Jokelan lukiossa, Tuusulassa on sattunut vakava ampuma välikohtaus. Poliisin mukaan koulun oppilas on ampunut koulurakennuksen sisällä. Alustavien tietojen mukaan välikohtauksessa olisi kuollut yksi ihminen...” Näillä sanoilla aloittivat Yle tv:n uutisankkuri 7.11.2007, klo 13.00. Lähetys oli ensimmäinen uutisointi tapahtumista. Nämä sanat kiinnittivät monien huomion ja Jokela valtasi niin uutishuoneiden kuin katsojien huomion, kun asiasta ruvettiin uutisoimaan tiiviisti. Uutinen oli kuin lumipallo, joka levisi ulkomaille asti.

Jokelan tapahtumien jälkeen alkoi syyttely ja syiden etsiminen. Tapahtumista keskusteltiin paljon ja kun vuosi Jokelan jälkeen sattui toinen, Kauhajoella tapahtunut kouluammuskelu, syiden pohtiminen lisääntyi. Uutisointi molemmista koulusurmista oli maailmanlaajuista, koska kameroita pyöri niin Suomen kuin ulkomaan mediasta järkyttyneiden ihmisten kesellä yrittäen saada edes joltain lausuntoa. Tuntui kuin muu maailma olisi pysähtynyt ja katseet oli kohdistettu tapahtumiin ja ihmisiin, joita se kosketti.

Olemme kumpikin aloittaneet opintomme vuonna 2006 Humanistisessa Ammatikorkeakoulussa, kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelmassa. Koimme tulevina yhteisöpedagogeina yhteyttä näihin kamaliin tapahtumiin, koska saatamme joutua kohtaamaan omalla työkentällä tällaisia tapahtumia. Ammattikuntamme edustajat olivat myös vahvasti tekemässä paikan päällä kriisityötä nuorten kanssa, joita nämä tapahtumat koskettivat vahvasti. Aiheena tämä on siis hyvin tärkeä meille ammatillisessa mielessä. Toivomme, että tutkimuksen avulla tämän aihepiirin parissa työskentelevät ihmiset saavat uutta ja hyödyllistä tietoa työhönsä.

Teemana koulusurma voi kuulostaa ja on aiheena arka, mutta mielestämme se on tärkeä. Koemme, etteivät asiat muutu miksikään, kun niitä painellaan villaisella unohduksiin. Halusimme antaa nuorille mahdollisuuden purkaa mieltänsä aiheesta ja tuoda esille ideoita, mitä heidän mielestään asioille pitäisi tehdä.

Aikaisempia tutkimuksia tästä aiheesta ei suoranaisesti ole tehty Suomessa tai ainakaan me emme niitä löytäneet. Löysimme kuitenkin samankaltaisia tutkimuksia, jotka viittaavat aihepiiriin. Muun muassa terveystutkimuksista on ollut meille hyötyä, koska ne sisältävät tärkeää ja samankaltaista informaatiota. Viime aikoina Jokelan ja Kauhajoen koulusurmiin liittyvien tutkimusten ja raporttien määrä on lisääntynyt, koska tutkimusmateriaalia ja – tietoa on saatu kerättyä enemmän (Tampereen Yliopisto 2009).

2. KÄSITTEET

Käsitteinä meillä on hyvin pitkälti kyselylomakkeen teemat, joita ovat nuoria auttavat ammattihenkilöt, turvallisuus, nuorisokulttuuri, media ja koulusurmat. Näillä aihepiireillä teemoittelimme kyselylomakkeen siten, että meille ja vastaajalle oli selvää, mitä aihealuetta kysymykset koskevat. Koimme sen helpottavan sekä meitä että vastaajaa.

Rakensimme kyselylomaketta valitsemalla ensin teemat. Mietimme ensin, mitä aihepiirejä haluamme käsitellä, mitkä ovat tärkeitä aiheita, mitä aiheita on nousnut esille tapahtumiin liittyvissä keskusteluissa sekä mitä me haluamme selvittää. Halusimme myös nähdä, millaisia vaikutuksia niillä on keskenään.

Tällä tavoin saimme muodostettua teemat, jotka ovat ajankohtaisia ja joita on tuotu esille koulusurmiin liittyvissä keskusteluissa. Teemoinamme olevia asioita on syyllistetty ja niitä on pohdittu useista eri näkökulmista tapahtumien jälkeen.

2.1 Nuoria auttavat ammattihenkilöt

Ammattihenkilöillä tarkoitamme tässä kyselyssä nuoria auttavia ammattihenkilöitä, jotka ovat jollakin tavalla osa nuorten elämää. He ovat alansa ammattilai-

sia, jotka tukevat nuorten kasvua. Tällaisia voivat olla muun muassa opettaja, nuorisotyöntekijä, seurakunnantyöntekijä tai terveydenhoitaja.

Nuoria auttavat ammattihenkilöt teema oli tärkeä, koska sen avulla kartoitimme tietoa siitä, millaista apua nuoret kaipaavat esimerkiksi kriisitilanteissa sekä miten tärkeäksi nuoret kokevat eri ammattikunnat. Kun tiedämme, ketä ihmisiä nuoret tuntevat tärkeäksi ja läheiseksi, pystymme tarjoamaan heille oikeanlaista apua.

2.2 Turvallisuus

Turvallisuuden ja turvattomuuden käsitteillä voidaan yhtäältä tarkoittaa objektiivista eli ulkoista tai toisaalta subjektiivista eli koettua tilaa – tai näiden kahden välistä suhdetta. Turvattomuuden kokemus yksilötasolla on psykologinen. Turvattomuus ilmenee pelkoina, psykosomaattisena oirehdintana ja huolestuneisuutena. (Niemelä & Lahikainen 2000, 21.) Koulusurmat sekä niiden jälkeiset uhkaukset ovat haavoittaneet oppilaiden ja koulujen turvallisuuden tunnetta. Tiedossamme on, että ainakin yhteen torniolaiseen kouluun on tehty laitton uhkaus, jota kuitenkin ei koskaan toteutettu. Turvallisuus on moderni ihmis oikeus (Niemelä & Lahikainen 2000, 22), joka kuuluu kaikille ja sen tulisi olla perusoikeus niin koulussa kuin vapaa-ajalla.

Turvallisuus on myös keskeinen inhimillinen ja sosiaalinen arvo. Kaufmannin (1970, 340) mukaan arvona turvallisuus on varmuutta ja vaarattomuutta; erilaisien vaarojen, kuten tapaturmien, onnettomuuksien, väkivallan, rikollisuuden poissaolo on arvo. Arvona turvallisuus merkitsee myös luotettavuutta eli ennustettavuutta ja levollisuutta. (Niemelä & Lahikainen 2000, 22.) Kouluissa tulisi olla levollista ja varmuus siitä, ettei siellä tapahdu muun muassa tapaturmia tai väkivaltaa. Ympäristön luotetaan olevan kontrolloitua ja turvattomuutta aiheuttavia tekijöitä on vähennetty eri tavoilla.

Kouluissa vaikuttaa myös sosiaalinen ja yhteisöllinen turvallisuuskäsitys, johon liittyy hyvin vahvasti ihmisen lähipiiri ja sosiaaliset verkostot, kuten perheyhteisö ja koulu. Haittavaikutuksia tällaiseen turvallisuuskäsitykseen luo ihmisen kohtaama väkivalta, ilkivalta ja laiminlyönti. (Niemelä & Lahikainen 2000, 31.)

2.3 Nuorisokulttuurit

Nuorisokulttuurit ovat muodostuneet nuorten halusta kuulua johonkin tiettyyn ryhmään ja tulla hyväksytyksi. He etsivät paikkaansa yhteiskunnassa, ja nuorisokulttuuriryhmät tarjoavat niin sanotun tukiryhmän varsinkin niille nuorille, joilla on heikko identiteetti. Yhteistä nuorisokulttuureilla on, että ne yhdistävät samalla tavalla ajattelevia nuoria sekä heillä on yhteiset pelisäännöt ja tunnuspiirteet ryhmässä. (Hintukainen 2003.)

Nuorisokulttuureita on useita erilaisia, ja ne muokkautuvat koko ajan nuorten mukana. Ennen esimerkiksi nuoret seisoivat tiukasti yhden aatteen takana, nykyisin niitä voi olla useita. Harva nuori määrittelee itsensä kuuluvaksi mihinkään tiettyyn ryhmään tai alakulttuuriin, vaan heistä on tullut kokeilunhaluisimpia ja suvaitsevaisempia. Toisaalta nykyinen teknologia-aika on tehnyt nuorista passiivisempia ja enemmän massan mukana meneviä. (Hintukainen 2003.)

2.4 Media

Media on laaja käsite, koska sillä tarkoitetaan muun muassa televisiota, internetiä, radiota ja lehtiä. Käsitteeseen liitetään viestintä, jonka tarkoituksena on julkaista tapahtuvia asioita sekä herättää keskustelua. Esimerkiksi molempien koulusurmien aikana median rooli oli suuri, koska se tiedotti tapahtumista.

Mediakasvatus on medioiden avulla ja sen välittämien sisältöjen kautta tapahtuvaa kasvatusta. Nykyajan lapset elävät keskellä valtavaa informaatiotulvaa. Te-

levision, tietokonepelien ja erilaisten virtuaalitekniikoiden osuus lasten päivittäisen elämänrytmin säätelijöinä, mielipiteen muodostajina ja maailmankuvan rakentajina on merkittävä. Median vaikutus heijastuu myös tapakulttuuriin. Viestinten antamat mallit työntyvät lasten jokapäiväiseen kielenkäyttöön ja käyttäytymiseen. Tietoyhteiskunnassa eläminen vaatiikin kaikilta lapsilta paitsi viestinnän käytön perustaitoja myös median vaikutusmuotojen ja -mekanismien tajuamista. (Oulun normaalikoulu 2009.)

Varsinkin median väkivaltaisuus on puhuttanut yhteiskuntaa viime vuosina. Medialla on osuutensa väkivaltaa hyväksyvän asenneilmaston juurruttamisessa ja ideoiden välittämisessä, mutta vaikutukset ovat kuitenkin aina yksilön, mediasällön ja tilannetekijöiden yhteispeliä. Tutkimuksia on tehty paljon, joiden pohjalta voidaan ennustaa riskiryhmiä ja miettiä ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä. (Sintonen 2002, 60.) Yksi mediaväkivallan seuraus on turvattoman ja epäluotettavan maailmankuvan syntyminen ja siitä seuraava ahdistus. Herkimmin tälle altistuvat ujut ja pelokkaat yksilöt. Toisena seurauksena ovat aggressioriskit, jotka ovat varsinkin suuret niillä ihmisillä, jotka ovat jo ennestään aggressiivisia. (Sintonen 2002, 60–61.)

Valitsimme median teemaksemme, koska sillä on ollut iso rooli tapahtumien uutisoijana maailmalle mutta sitä on pidetty myös syyllisenä tapahtumiin. Halusimme selvittää nuorten mielipiteitä median osuudesta tapahtumiin sekä millaisen kuvan heidän mielestään media antoi tapahtumista.

2.5 Koulusurmat

Kouluampumisia koskevassa tutkimuksessa haasteena on tapahtuman käsitteellistäminen. On määriteltävä, mikä erottaa koulusurmat muista ampumisista tai muista nuorisoväkivallan muodoista. Tutkimuskirjallisuudessa ei ole käytössä yhtenevää määritelmää, jolla tapahtumia voisi kuvata eikä suomen kielessä ole vakiintunutta sanaa, jolla voitaisiin kuvata väkivaltaisimpia tekoja kouluissa. Käsitteen määrittelyyn vaikuttavat, kuka ja miten tapahtumia tulkitaan sekä mihin

tulkinnoilla pyritään. Ratkaisumalleja pohdittaessa tutkijan on tärkeä ymmärtää, mitä käsitteellä oikein tarkoitetaan. Kysymys on siis tutkimusmetodologisesta haasteesta. (Kiilakoski 2009, 15.)

Tutkijat Suomessa ja muualla maailmassa ovat avanneet käsitettä eri tavoin. Osa liittää koulusurmat johonkin ”laajempaan kokonaisuuteen”, esimerkiksi kouluväkivaltaan (Kiilakoski, 2009). Toiset käsittelevät taas aihetta yksittäisenä, omana käsitteenä, jota yhdistää eri tekijät (esimerkiksi Katherine Newman tutkimusryhmineen, Jonathan Fast). Yhteistä kaikilla selitysmalleilla on kuitenkin tekotapa, -paikka ja julkisuus. Koulun entinen tai nykyinen oppilas hyökkää kouluunsa ja ampuu siellä olevia ihmisiä. Uhrin voivat olla satunnaisesti valittuja eikä tekijä välttämättä kannata heille kaunaa. Syyksi voi riittää pelkästään se, että uhri symbolisoi jollain tavalla koulua. Teot ovat julkisia ja avoimia, joilla pyritään hakemaan julkisuutta. (Kiilakoski 2009; Langman 2009, 16.)

Koulusurmia on tapahtunut vuosien ajan ympäri maailmaa. Suomessa koulusurmia on tapahtunut kolme. Ensimmäinen sattui Raumalla vuonna 1989, seuraava Jokelassa 2007 ja viimeisin Kauhajoella 2008. Rauman koulusurmat on julkisessa keskustelussa kytketty vähäisessä määrin Jokelan ja Kauhajoen tapahtumiin, koska se poikkesi esimerkiksi mediahakuisuudeltaan kahdesta muusta tapauksesta. Meidänkin tutkimuksessamme kiinnitämme huomiota enemmän kahteen viimeiseen koulusurmaan, muttemme silti vähättele Rauman tapahtumia. Koulusurmat oli selkeä temavalinta, koska Jokelan ja Kauhajoen koulusurmat olivat lähtökohtana tutkimuksen tekemiselle. Kirjallisuudessa tapahtumista puhutaan eri nimityksillä (esimerkiksi kouluväkivalta, kouluampuminen), mutta me päätimme alusta pitäen käyttää *koulusurmat* sanaa, jotta työn jokaisessa vaiheessa pysyisi selkeä kuva käsiteltävästä aiheesta.

3. TYÖNTOTEUTUS

Tornion Nuorisopalvelut kävi 2008 syksyllä informoimassa opiskelijoita erilaisista työharjoittelu-, projekti- ja opinnäytetyöaiheista. Koska kaksi koulusurmaa oli tapahtunut ajallisesti hyvin lähekkäin, he halusivat tutkia, miten tapahtumat olivat vaikuttaneet torniolaisiin nuoriin ja voiko Nuorisopalvelut jotenkin estää tällaisia tapahtumia omalla työpanoksellaan. He kertoivat olevansa huolissaan nuorista ja heidän turvallisuuden tunteesta kouluissa. Innostuimme kumpikin ideasta ja päätimme tehdä tutkimuksen yhdessä, koska koimme sen hyvin ajankohtaiseksi ja tärkeäksi.

Aluksi teimme kyselylomakkeen (liite 1) tiiviissä yhteistyössä Nuorisopalveluiden kanssa. Yhteistyöllä saimme kuvan siitä, mitä he halusivat meidän kysyvän nuorilta ja miten kyselystä saataisiin mahdollisimman kattava. Kyselylomaketta tehtäessä meidän tuli huomioida myös oma opinnäytetyömme, jotta saisimme vastauksia tutkimuskysymyksiimme. Käytimme lomaketta tehdessämme pohjana heidän aikaisemmin toteuttamaansa väkivaltakyselyä (2006).

Aluksi kysely oli tarkoitus toteuttaa Tornion yläkouluilla, toisen asteen oppilaitoksissa sekä Humanistisessa ammattikorkeakoulussa. Kuitenkin saimme kieltävät vastaukset sekä Putaan että Raumon koulujen rehtoreilta, koska heidän mielestään kysely oli liian ajankohtainen ja se saattaisi aiheuttaa oppilaisissa epämieluisia reaktioita. Humanistisen ammattikorkeakoulun vastaajien määrä jäi taas niin vähäiseksi, ettemme voineet niiden perusteella tehdä johtopäätöksiä. Lopulliseksi kohderyhmäksemme muodostui toisen asteen opiskelijat, koska he olivat vastausprosentiltaan suurin. Koulusurmien jälkeen huomiota on kiinnitetty juuri toisen asteen oppilaitoksiin, joten mielestämme asioista syntyi selkein kuva, kun keskityimme vain yhteen koulutusasteeseen.

Työnjako on ollut alusta asti melko selkeä, koska niin sanotusti puolitimme työmäärän. Toinen meistä keskittyi täysin SPSS-ohjelman käyttöön, jolla tulokset analysoitiin. Tarkempaa analysointia ja pohdintaa tehtiin yhdessä. Toinen aloitti

raportoimisen työn vaiheista. Alkukankeuden ja analysointivaiheen viivästymisen vuoksi koimme jaon olevan järkevintä, koska tällä tavoin työ eteni kaikista helpoiten. Tiiviillä yhteistyöllä kumpikin tekijä tiedosti koko ajan, missä mennään. Pohdimme asioita paljon yhdessä, vaihdoimme mielipiteitä omista osuuk-sistamme ja sovimme aina yhdessä, mitä tehdään seuraavaksi.

3.1 Tutkimuskysymykset

Tutkimuskysymys opinnäytetyössämme on, millä asioilla koulusurmia voitaisiin estää nuorten mielestä. Toisena kysymyksenä on, kuinka koulusurmat ovat vaikuttaneet nuorten turvallisuudentunteeseen esimerkiksi kouluissa. Nämä kysymykset nousivat mielestämme hyvin tärkeiksi aihetta miettiessämme.

Rajasimme aiheen siihen, miten nuoret kokevat koulusurmat ja mitä heidän mielestään niiden ehkäisemiseksi pitäisi tehdä. Tarkoituksenamme on selvittää nuorille heränneitä ajatuksia ja ideoita. Tämän vuoksi emme halunneet rajata yhtä tiettyä osa-aluetta. Halusimme löytää ensin sopivat teemat, joiden pohjalta laadimme kyselylomakkeen. Tarkoituksena oli saada laajempi käsitys tilanteesta.

Halusimme tutkimuskysymyksiksemme sellaiset, jotka olisivat hyvin ajankohtaiset ja jotka toisivat jotain uutta informaatiota tilanteesta. Koulusurmista on puhuttu paljon Jokelan ja Kauhajoen tapahtumien jälkeen, mutta silti meillä ei tunnu olevan yhtenäistä käsitystä siitä, mitä oikeasti tapahtui sekä mihin se johtaa. Halusimme tutkimuksella antaa nuorille puheenvuoron ja mahdollisuuden ilmaista omia mielipiteitä sekä mitä asioita heidän mielestä tulisi kehittää. Yleisessä keskustelussa on esitetty erilaisia ratkaisumalleja ja halusimme nähdä, onko nuorilla samankaltaisia ajatuksia vai ehkä jopa varjoon jääneitä parempia ideoita. Mielestämme tärkeämpää on kohderyhmän kuunteleminen ja huomiointi kuin yrittää parantaa tilannetta muiden mielipiteillä.

Halusimme tutkimuskysymyksellämme löytää ne osatekijät, mitkä koulusurmista vaikuttavat nuorten turvallisuuden tunteeseen. On tärkeä selvittää, pelottaa-

ko esimerkiksi media uutisoinnillaan nuoria tai saako nuori mielestään tarpeeksi tukea koulussaan kriisien sattuessa. Kuka olisi sen parempi asiantuntija kuin nuoret itse kertomaan tarvitsemastaan tuesta?

Millainen on tutkiva kysymys? Brinkin ja Woodin (1988) mukaan tutkittava kysymys on sellainen, jonka avulla voidaan ratkaista ongelma, tuottaa uutta tutkimusta, lisätä teoretietoa tai jonka avulla voidaan parantaa tai tehostaa oppimista. (Metsämuuronen 2005, 31.) Halusimme tutkimuskysymyksillämme vastata edes alustavasti tähän aika tuntemattomaan aihealueeseen sekä luoda uutta tutkimustulosta, josta voisi seurata uusia tutkimuksia.

Uskomme teemojen kattavan hyvin aihealueen ja vastaavat hyvin tutkimuskysymyksiimme. Aihepiiriä pyritään kysymyksillä ja hypoteesien asettamisella kaventamaan ja tarkentamaan (Metsämuuronen 2005, 30). Tutkimuskysymyksillä tarkensimme, mitä haluamme kokonaisuudessaan selvittää laajasta kyselylomakkeestamme.

Aiheeseen perehtyminen ja tutkimusongelman rajaaminen ja muotoileminen tutkimuskysymykseksi on antanut myös tutkijalle tarkan tiedon siitä, mitä hän haluaa saada selville, mihin ongelmaan hän haluaa saada vastauksia tai lisäselvyyttä (Metsämuuronen 2005, 46). Meillä aiheen rajasi hyvin pitkälle kyselylomake, se antoi hyvin pitkälle osviittaa siihen, että minkälaisia vastauksia tulimme saamaan. Varsinaiset tutkimuskysymykset muodostuivat vasta lomakkeen tehtyämme.

Hypoteesilla on Kerlingin (1986) mukaan kolme huomattavaa syytä sille, miksi se on tärkeä ja korvaamaton työkalu tieteellisessä tutkimuksessa. Ensinnäkin hypoteesi on teorian työväline, jossa teoria laskeutuu maan pinnalle; siinä ilmoitetaan kuinka käytännössä asiaa lähestytään. Toiseksi hypoteeseja voidaan testata ja osoittaa niiden todennäköinen oikeellisuus tai virheellisyys. Kolmanneksi hypoteesin avulla tutkimuskohdetta voidaan lähestyä objektiivisesti ilman tutkijan omia mielipiteitä tai arvoja. (Metsämuuronen 2005, 49.)

Tutkimuskysymyksien asettaminen oli hyvin haasteellista, koska niiden täytyi olla tarkkoja mutta silti laajoja. Mielestämme kysymysten tuli käsitellä aihetta kiinnostavasti sekä poiketa aiemmista tutkimuksista. Kuitenkin opinnäytetyön tutkimuskysymysten asettaminen antoi oman mielikuvituksen ja mielenkiinnon sanella ja luoda sellaisen aiheen, joka kiinnostaa koko tämän pitkän prosessin ajan.

3.2 Eettiset kysymykset

Eettisiä kysymyksiä miettiessämme meille oli alusta alkaen selvää, että osallistuminen kyselyyn on täysin vapaaehtoista. Painotimme sitä, ettei kenenkään ole pakko osallistua siihen eikä heidän ole pakko vastata mihinkään sellaiseen kysymykseen, minkä kokivat esimerkiksi ahdistavana. Heidän henkilöllisyyttä ei saataisi selville missään vaiheessa. Materiaalia tulitaisiin käyttämään meidän opinnäytteessämme ja tulokset itsessään ovat julkiset.

Ikäkysymyksessä mietimme, miten meidän tulisi toimia, jos vastaajien joukossa on alle 18-vuotiaita. Selvitimme asiaa, joka järjestyi siten, että kysely toteutettiin niin sanotusti koulun alaisena. Toisin sanoen koulut hyväksyivät kyselyn sekä saivat itse päättää, miten kysely oppilaitoksessa toteutetaan sekä ketkä siihen osallistuvat.

Neuvoimme myös kyselyn alussa olevassa ohjeistuksessa (liite 2), keneen nuoret voivat ottaa yhteyttä esimerkiksi silloin, jos kysely oli herättänyt heissä ajatuksia tai heillä oli lisäkysymyksiä. Meistä oli tärkeää nuorten tietävän ne henkilöt, kenen kanssa voisivat keskustella kyselystä halutessaan.

Tuloksissa esittelemme vastaajien mielipiteet siinä muodossa, kuin he ovat ne lomakkeisiin kirjoittaneet. Emme ole muokanneet tuloksia tukemaan omia näkökulmiamme aiheesta vaan vastaamme tutkimuskysymyksiimme kyselymme vastauksilla. Olemme pyrkineet välttämään virheellisiä johtopäätöksiä.

3.3 Analyysi

Analysoimme tutkimuksen SPSS – ohjelmalla, joka on suunnattu kvantitatiiviselle tutkimukselle. Sen avulla saamme helpoiten tarkemmat tutkimustulokset, koska pystymme vertailemaan eri muuttujilla asioita, joita esimerkiksi haluamme työssämme tarkentaa. Ohjelma on hyvä väline tutkimustulosten käsittelyyn.

Tilastotiede on menetelmätiede. Sen pyrkimyksenä on kehittää sellaisia menetelmiä, joiden avulla voidaan tehdä päätelmiä empiirisistä, kokemusperäisistä ilmiöistä. (Metsämuuronen 2005, 27.) Meidän tarkoitus on analysoida jälkeä esitellä Tornion toisen asteen opiskelijoiden mielipiteitä. Halusimme työmme edustavan nuoria ja siksi otimme tällaisen lähestymiskulman. Tarkoituksena on saada nuorten ajatuksista ideoita.

SPSS tilasto-ohjelmistossa on mielenkiintoisia piirteitä, joita tutkija voi hyödyntää. Perinteinen tutkimus SPSS- ohjelmistolla on onnistunut jo vuosia, koska ohjelmisto sisältää runsaasti erilaisia tilastollisia menetelmiä ja analysointimahdollisuuksia. (Holopainen, Tenhunen & Vuorinen 2004, 13.) Uskomme, että SPSS- ohjelmalla saamme kattavammat analyysitulokset kuin olisimme saaneet muilla menetelmillä. Tällä pystymme luomaan erilaisia taulukoita ja todentamaan helposti sekä nopeasti vastaukset kysymyksiin.

Tarkoituksenamme on tehdä aineistolähtöinen analyysi. Haluamme siis analysoida opinnäytetyössämme itse aineistoa, mitä ilmenee kyselylomakkeiden tuloksista. Aineistolähtöinen sisällönanalyysi on menetelmä, jonka avulla voidaan tehdä havaintoja dokumenteista ja analysoida niitä systemaattisesti. Dokumenttien sisältöä kuvataan tai selvitetään sellaisenaan. (Oulun yliopiston kirjasto 2003.)

Tutkimusaineiston käsittely aloitetaan muuttujien määrittelyllä, jonka jälkeen siirytään varsinaiseen aineiston analysointiin. Muuttujien määrittely on syytä tehdä huolella, koska se helpottaa myöhemmin tulostusten lukemista ja tulkintaa.

(Harju & Pohjanmäki 2005, 32.) Muuttujina olemme käyttäneet erilaisia variaatioita; esimerkiksi ikää, sukupuolta ja opiskelupaikkaa. Niiden avulla voi tarkentaa vastauksia ja tuoda esille esimerkiksi, miten eri-ikäisten vastaukset poikkeavat toisistaan.

Saimme kattavimmat tulokset SPSS- ohjelmalla, kuin mitä muilla ohjelmilla olisimme saaneet. Koemme ohjelman vastanneen tarpeisiimme, koska saimme melko helposti analysoinnin ja tulokset valmiiksi. Aluksi SPSS- ohjelman opettelu vaatii aikansa, mutta tuloksia on helppo lukea ja ymmärtää. Koska pystyimme tutkimaan asioita eri muuttujien avulla, saimme selvitettyä hyvinkin tarkkaan erilaisia asiayhteyksiä.

3.4. Kvantitatiivinen lähestymistapa

Tutkimusotteena meillä on kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus. Haemme vastauksia pääasiallisesti kysymyksiin mikä ja missä, sekä tutkimme eri asioiden välisiä riippuvuuksia, joten kvantitatiivinen tutkimusote on parempi tutkimusongelmaa ajatellen. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa aineistonkeruutapa riippuu tutkimusongelmasta. Yleensä käytetään standardoituja tutkimuslomakkeita valmiine vastausvaihtoehtoineen, mutta kyselyitä voi toteuttaa myös puhe- limesta, internetissä tai postikyselynä. Tuloksia analysoidaan taulukoiden ja kuvioiden avulla. (Heikkilä 2004, 17–18.)

Koimme tilastollisen tutkimusmenetelmän olevan sopivin opinnäytetyömme aiheen tutkimiseen, koska halusimme saada mahdollisimman suuren otoksen. Sillä pystyimme kartoittamaan tarvittavan tiedon sekä saimme sen tilastolliseen muotoon.

Tilastotieteessä pyritään analysoimaan eri tavalla kerättyjä aineistoja, tekemään johtopäätöksiä aineiston perusteella, ennustamaan muutoksia ja määrittelemään erilaisten tapahtumien todennäköisyyttä (Valli 2001, 9). Kun olemme analysoineet kyselylomakkeet ja saaneet tulokset, meidän on helpompi havainnollistaa niitä ja pystymme tekemään johtopäätöksiä. Koska tulokset ovat tilastolli-

sessä muodossa, niistä on helpompi poimia suorat yhteydet ja nähdä esimerkiksi, kuinka paljon nuoret kaipaavat koulukuraattoria. Tämä auttaa taas asioiden kehittämisessä.

Otoksen avulla pyritään saamaan isosta perusjoukosta, esimerkiksi Suomen kansalaisista, eräänlainen pienoismalli, joka kuvaa ja vastaa mahdollisimman hyvin perusjoukkoa (Valli 2001, 13). Tämän takia pyrimme ottamaan Tornion toisen asteen oppilaitoksen opiskelijoista mahdollisimman laajan otoksen, jotta se vastaisi mahdollisimman hyvin perusjoukkoa. Olennaista ei ollut vastaajan kotipaikka, vaan että hän opiskeli Torniossa. Otos menetelmänä meillä oli satunnainen eli kellä tahansa toisen asteen opiskelijalla oli yhtä suuri mahdollisuus joutua kohderyhmään.

Kyselylomakkeen heikkoutena on hyvin usein alhainen vastausprosentti. Uskomme kuitenkin, että läsnäolomme kyselyä teettäessä sekä kyselylomakkeen muotoilu motivoi vastaajia osallistumaan kyselyyn. Vaikka kysely oli pitkä, se oli kuitenkin helppo ja nopea täyttää.

3.5 Aineiston keruu

Kyselylomaketutkimus on perinteinen aineistonkeruumenetelmä, vaikka sen suosio on hiipunut laadullisen tutkimusmenetelmien rinnalla. Varsinkin ihmistieteiden kohdalla kyselylomakkeen käyttö on laskenut, mutta silti se on hyvä aineistonkeruumenetelmä ja sen käyttäminen on perusteltua. (Aaltola & Valli 2007,102.) Hankimme opinnäytetyöaineistomme kyselyllä, koska sen avulla tavoitimme helpoiten kohderyhmämme ja saimme laajemman otoksen. Englanninkielinen termi survey tarkoittaa sellaisia kyselyä, haastattelun ja havainnoinnin muotoja, joissa aineistoa kerätään standardoidusti ja joissa kohdehenkilöt muodostavat otoksen tai näytteen tietystä perusjoukosta (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2005,182).

Tilastollisen tutkimuksen kyselylomakemenetelmä oli meille hyvä valinta myös siitä syystä, ettemme vaikuttaneet vastaajien mielipiteisiin ja saimme kysytyä

asioista laajemmin kuin esimerkiksi haastattelulla. Koska aiheemme on arka ja ajankohtainen, haastattelussa nuoret eivät olisi vastanneet kysymyksiin yhtä avoimesti ja rehellisesti kuin kyselyssä. On helpompi kysyä tällaisia asioita lomakkeella, koska nuoret saivat vastata anonyymisti ja heidän henkilöllisyyttä ei saada tietoon. Anonyymina vastaajana on helpompi tuoda mielipiteensä julki.

Kyselymenetelmä on tehokas, koska se säästää tutkijan aikaa ja vaivannäköä (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2005, 184). Käytimme eniten aikaa kyselylomakkeen tekemiseen, jotta saimme siitä mahdollisimman kattavan ja hyvän. Otoksemme on kuitenkin melko laaja, ja tarvitsimme tulokset tietyssä ajassa. Tulosten analysointi tietokoneella on helppoa ja nopeaa, ja siksi kysely oli sopivin valinta tutkimustamme ajatellen.

Teetimme kyselyn lukiolaisille sekä ammattiopiston opiskelijoille. Vastauksia saimme 189 kappaletta. Lukiolaisia Torniossa on noin 420, ammattilukiolaisia noin 100 ja ammattikoulun opiskelijoita Tornion toimipaikalla on noin 1134. Osalle ammattiopiston opiskelijoille teettäessämme kyselyä olimme itse paikalla kertomassa kyselystä sekä vastaamassa mahdollisiin lisäkysymyksiin. Joskus tutkija on itse paikalla aineistonkeruussa niin sanotusti kokeenjohtajana, mutta joskus kokeenjohtajana voi olla esimerkiksi luokanopettaja, joka valvoo aineistonkeruun oppilaittensa osalta. (Aaltola & Valli 2007, 102.) Lukiolle veimme kyselyt opinto-ohjaajille, jotka teettivät kyselyt koululla, kun heille itselle sopi. Myös osan ammattiopiston kyselyistä veimme opinto-ohjaajalle, joka toteutti kyselyn parhaalla kokemallansa tavalla.

Kyselylomaketta tehdessämme käytimme pohjana Nuorisopalveluiden tekemää väkivaltakyselyä ja he myös auttoivat meitä kyselylomakkeen suunnittelussa paljon. Suunnittelimme yhdessä kysymykset ja niiden muodot. Meille oli tärkeää alusta lähtien, että tekisimme sellaisen kyselylomakkeen, joka hankkisi tarvittavan tiedon, olisi helppo ja selkeä täyttää ja houkuttelisi vastaamaan. Kysymysten muotoilu aiheuttaa eniten virheitä tutkimustuloksiin, koska jos vastaaja ei ajattele samoin kuin tutkija tarkoittaa, tulokset vääristyvät (Aaltola & Valli 2007, 102). Kysymysten on tärkeää olla juuri sellaisia, millä saamme selvitettyä vastaajien näkökulmaa asioista. Kysymyksiä laatiessa meidän tuli huomioida

kohderyhmä, jotta saisimme mahdollisimman hyvät tulokset. Kysymykset eivät saaneet olla hankalasti ymmärrettäviä, epäselviä eivätkä johdattelevia. Kyselylomakkeen alussa kysyimme taustatietoja (esimerkiksi ikä, sukupuoli), joista koimme olevan hyötyä analysoinnissa.

Teemoittelimme kyselylomakkeen, jotta vastaajalla olisi mahdollisimman selkeä kuva kyselyn etenemisestä. Samaa asiaa voi kysyä monella eri tavalla, jos siitä halutaan enemmän tietoa (Heikkilä 2004, 58). Esimerkiksi voimme kysyä useamman kysymyksen nuorisotyöntekijöiden tarpeellisuudesta nuorten mielestä. Kyselyn lopussa oli yksi laajempi, avoin kysymys, johon nuori sai koota ajatuksiaan sekä tuoda esille jotain sellaista, mikä epähuomiossa oli jäänyt käymättä läpi. Avoimeen kysymykseen sai myös kirjoittaa kyselyn herättämiä ajatuksia.

Kyselymme koostui monivalintakysymyksistä, asteikkoon perustuvista kysymystyypeistä sekä avoimista kysymyksistä. Pyrimme tekemään mahdollisimman monta monivalintakysymystä, koska se on helpointa ja nopeinta vastaajalle. Tämä kysymysmuoto myös helpottaa aineiston analyysiä. Asteikkoon perustuvien kysymystyyppien avulla pyrimme kartoittamaan, miten voimakkaasti vastaaja on samaa mieltä tai eri mieltä eri väittämistä. Asteikkoina käytimme Likertin asteikkoa. Avoimia kysymyksiä käytimme vähän, koska hyvin usein ne karsivat vastuksia. Koimme joissakin kohdissa niiden olevan kuitenkin ainoa vaihtoehto, jotta saimme tarvittavan tiedon vastaajilta. Avoimia kysymyksiä oli vain muutama, joten emme usko niiden vaikuttaneen vastaajien määrään.

Kyselyn etusivulla oli saatekirje (liite 2), jossa esittelimme itsemme ja kerroimme tarkemmin kyselystä. Halusimme tehdä saatekirjeestä mahdollisimman ytimekkään, koska kohderyhmämme mielenkiinto ei välttämättä olisi riittänyt pitkiin kirjoituksiin.

Analysointivaiheessa tulee tehtyä paljon enemmän niin kutsuttuja ajoja, kuin mitä tutkija lopullisessa raportoinnissa tuo esille ja tulkitsee. Ajoilla tarkoitetaan eri muuttujien ja asiayhteyksien välisien erojen tutkimista, esimerkiksi onko su-

kupuoilella tai iällä merkitystä johonkin asiaan tai jos olo tunnetaan turvalliseksi koulussa, tunteeko henkilö olonsa turvalliseksi myös ystävien seurassa.

Koska aineistomme oli melko laaja (189), pystyimme hyödyntämään SPSS:n eri tilastollisia testejä. Yleensä tilastotieteessä ollaan kiinnostuneita kahden tai useamman muuttujan välisistä yhteyksistä (Harju & Pohjanmäki 2005, 47). Testien avulla voi tarkastella eri asiayhteyksien erojen merkitsevyyksiä eli ovatko tulokset tilastollisesti merkitseviä vai onko kyse pelkästä sattumasta. Samalla aineistosta mahdollisesti nousee esille asioita, mitä pelkällä ”kysymysten tuijottamalla” ei huomaa. Täytyy kuitenkin muistaa, että testit ovat niin sanottuja suuntaviittoja tutkijan omalle pohdinnalle ja tulkinnalle, eivätkä anna täydellisiä syy-seuraus vastauksia.

Käytimme ristiintaulukointia tutkiessamme kahden muuttujan välistä yhteyttä. Teimme myös jokaisen ristiintaulukoinnin yhteydessä Khiin neliö- testin, jonka avulla näimme, johtuivatko muuttujien erot sattumasta vai ovatko ne todellisia. Khiin neliö-testissä tiettyjen käyttöehtojen tulee kuitenkin toteutua; muuttujat on oltava vähintään nominaaliasteikollisia, korkeintaan 20 % odotetuista frekvensseistä saa olla pienempiä kuin 5 ja jokaisen odotetun frekvenssin tulee olla suurempia kuin 1. Ohjelma ilmoittaa automaattisesti, jos jotkin käyttöehdot eivät täyty. (Harju & Pohjanmäki 2005, 61–62.) Usein tulokset raportoidaan siten, että tarkka p-arvo kirjoitetaan esille ”tulos on tilastollisesti merkitsevä ($p= 0,015$).” Muita käyttämiämme tieteellisiä testejä esitellään sitä mukaan, kun mitä on tehty, koska se auttaa hahmottamaan helpommin, mistä oikein on kyse.

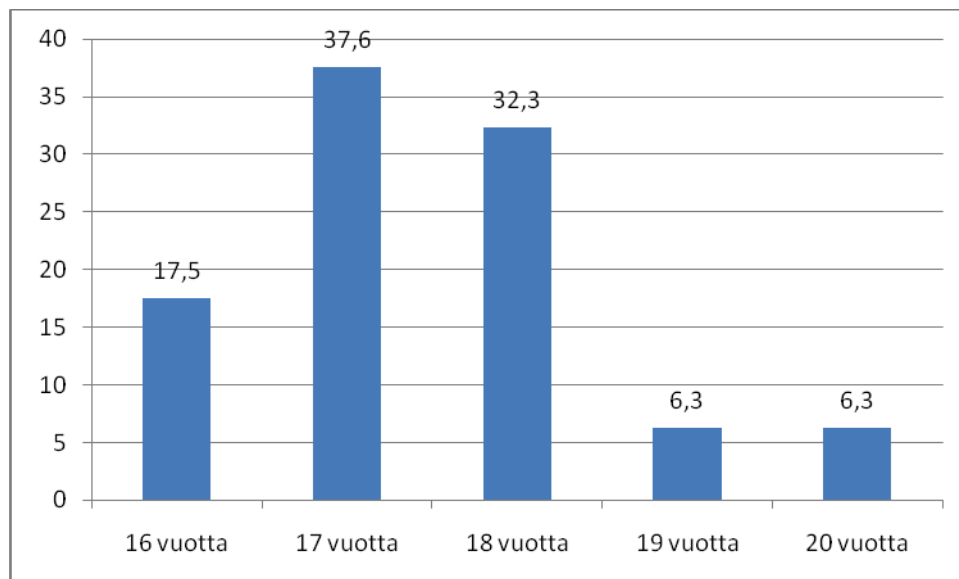
Analysoinnin aikana uudelleen luokittelimme aineistoa. Tällä tavoin pystyimme hyödyntämään SPSS:n erilaisia testejä paremmin ja tutkimaan asiayhteyksiä tarkemmin ja laajemmin. Alkuperäisessä aineistossa ikä oli kerätty juoksevana lukuna, jonka jälkeen jaottelimme sen kahteen uuteen luokkaan (alle 18v, yli 18v). Muita uudelleenluokitteluja taustamuuttujista teimme perheestä sekä asuinalueesta, jolloin pystymme tekemään tarkempia havaintoja. Luokittelimme uudelleen myös muutamia kysymyksiä, mutta luokitteluista ja perusteluista kerrotaan tulokset - osiossa, jos olemme näin tehneet. Mielestämme vastausten uu-

delleen luokittelu on lukijaystävällisempää ja antaa selkeämmän kuvan vastaajien mielipiteistä.

4. TULOKSET

4.1 Taustatiedot

Kyselyyn vastasi 189 toisen asteen (ammattikoulu, ammattilukio, lukio) opiskelijaa. Poikia kyselyyn vastanneista oli 50,5 % ja tyttöjä 49,5 %. Keski-ikä vastaajilla oli 17 vuotta (kuvio 1). Muulla paikkakunnalla asuvia vastaajia oli 16,9 %, loput asuivat ympäri Torniota. Ydinperheestä vastaajia oli 55,6 %, yhden huoltajan perheestä 11,1 %, uusperheistä 11,6 % ja itsenäisesti asuvia oli 21,7 %.

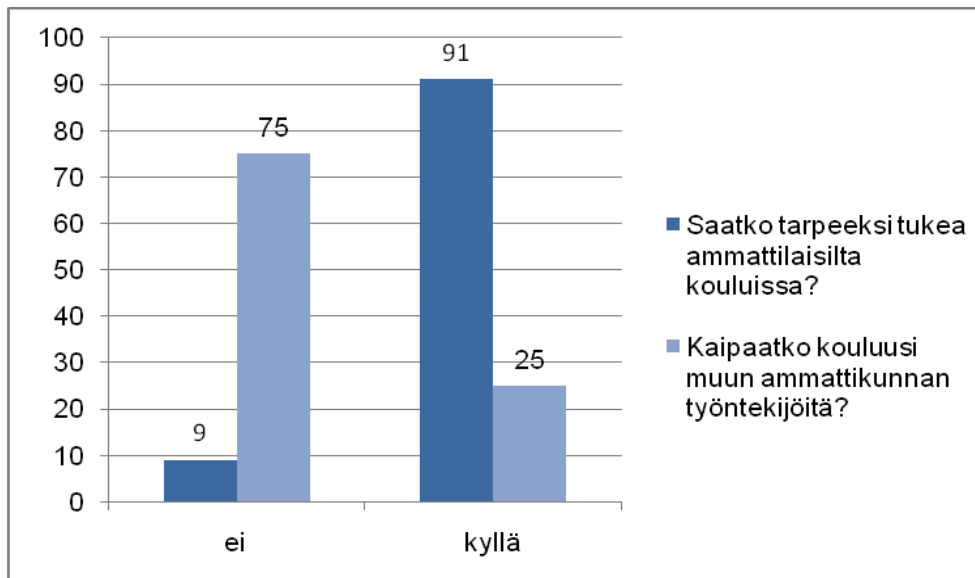
KUVIO 1 Vastaajien ikäjakauma (%)

4.2 Nuoria auttavat ammattihenkilöt

Koulusurmien jälkeen on puhuttu paljon eri ammattikuntien työntekijöistä kouluissa sekä ammattilaisten yhteistyöstä. Kouluilla on ollut iso rooli tapahtumia

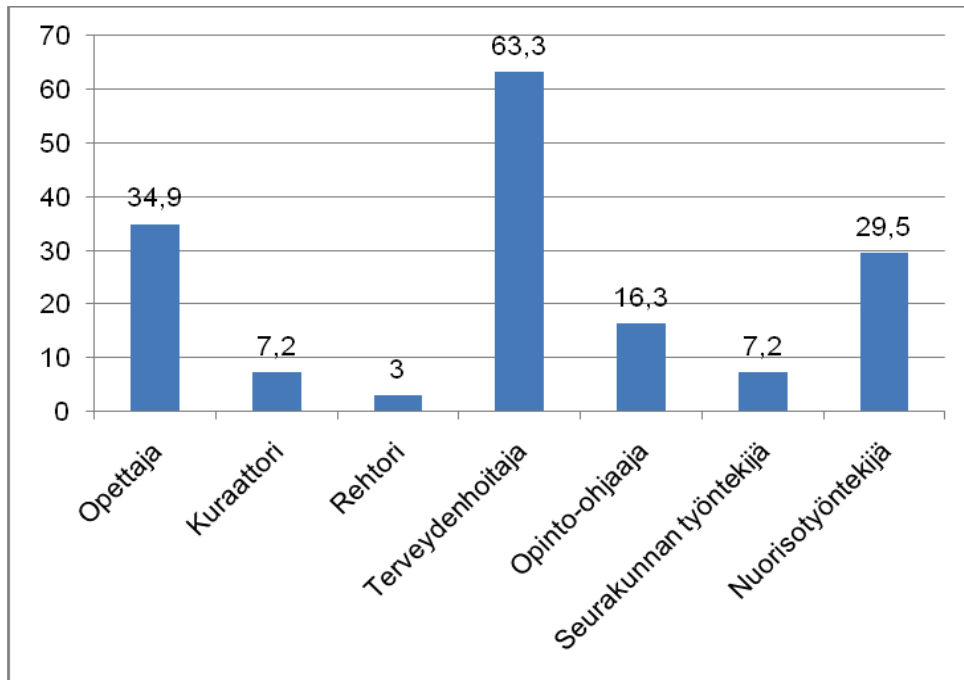
koskevilla keskusteluissa. Nuorisotutkimusseuran julkaisuissa (Hoikkala & Suurpää 2007) eri ammattilaiset ovat puheenvuoroissaan tuoneet esille omia näkemyksiä tapahtumista ja monet tekstit ovat tavalla tai toisella linkittyneinä koulumaailmaan.

Halusimme selvittää, pystyvätkö nuoret kertomaan vaikeista asioista ammattilaisille tai omille vanhemmilleen. Samalla halusimme myös selvittää, saavatko nuoret tarpeeksi tukea kouluissa vai kaipaavatko he kenties muun ammattikunnan edustajia sinne. Kriisien sattuessa on tarjolla myös erilaisia tukitoimenpiteitä ja jälkihoidon roolia on korostettu tapahtumien jälkeen. Kysyimme nuorilta avoimella kysymyksellä, millaista tukea he kaipaavat kriisien aikana. Samalla pystyimme hieman vertailemaan, millaisia toimenpiteitä esimerkiksi eri nuorisotutkijat tuovat esille ja kuinka samanlaisia/erilaisia kyselyymme vastanneiden nuorten mielipide on.

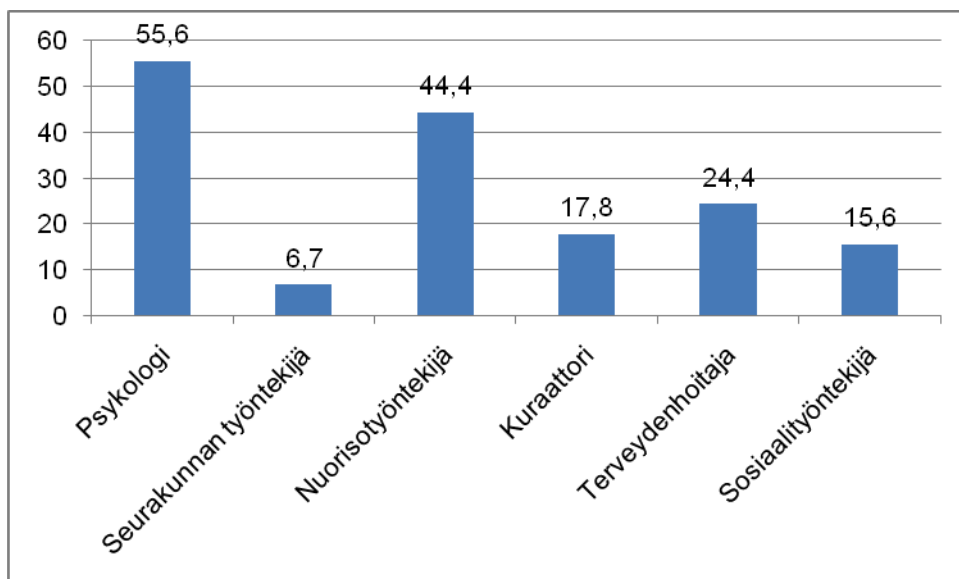
KUVIO 2 Kouluissa saatava tuki (%)

Kuviosta 2 näkee, että suurin osa vastaajista kokee saavansa riittävästi tukea koulussa (91 %) eikä kaipaa sinne muun ammattikunnan edustajia (75 %). Vaikeissa asioissa heillä on helpointa kääntyä terveydenhoitajan puoleen (63,3 %) (kuvio 3). Muita ammattikunnan työntekijöitä, joita nuoret haluaisivat koulussa työskentelevän, ovat psykologi (55,6 %) ja nuorisotyöntekijä (44,4 %) (kuvio 4).

KUVIO 3 Kenelle ammattilaiselle sinun on helppo puhua? (%)

Vastaajista 25 % on sitä mieltä, että kouluissa pitäisi olla myös muun ammattikunnan työntekijöitä. Sukupuolten välillä oli eroja, koska tytöistä 33,7 % kaipaa kouluunsa kouluhenkilökunnan lisäksi muiden ammattikuntien työntekijöitä, pojista muuta ammattikuntaa kaipaa 16,8 %. Tilastollisesti poikien ja tyttöjen välillä oli eroa ($p=.008$). Silti tytöt eivät osanneet nimetä yhtä ammattilaista, kenet koululle haluaisivat (kuvio 4).

KUVIO 4 Keitä ammattilaisia haluaisit työskentelevän kouluissa? (%)

Koska tarkoituksena oli selvittää henkilöitä, kenelle nuorten on helppo puhua vaikeista asioista, otimme myös vanhemmat esille. Halusimme selvittää, voivatko nuoret puhua vaikeista asioistaan vanhemmilleen. Jopa 76,7 % vastasi kyllä. Niillä vastaajilla, joilla on laaja ystäväpiiri, pystyvät helpommin puhumaan vaikeista asioistaan vanhemmilleen tilastollisesti merkitsevästi enemmän kuin ne vastaajat, joiden ystäväpiiri on pieni ($p=.000$). Tämän aineiston mukaan näyttäisi myös siltä, että pojat pystyvät puhumaan tyttöjä helpommin vanhemmille, vaikkei tulos ollutkaan tilastollisesti merkittävä. Tämä yllätti meidät positiivisesti, koska juuri poikien ”puhumattomuudesta” on keskusteltu koulusurmien jälkeen.

Nuorten tarvitsemasta kriisituen laadusta ja määrästä on keskusteltu paljon. Eri-laisia tulkintoja on esitetty siitä, millaista tukea he kaipaavat selvitäkseen kriiseistä. Tutkimuksessamme kysyimme asiaa avoimella kysymyksellä, koska halusimme antaa nuorille mahdollisuuden kertoa omin sanoin tarvittavasta tuesta.

Nuoret kaipaavat kriisin hetkellä puhekumppaneita, joille voi puhua tuntemuksistaan tai joka on vain läsnä ja vieressä. Henkilön ei tarvitse välttämättä tarvitse olla ammattilainen, vaan myös ystävien, vanhempien ja muiden tukiverkoston rooli korostui vastauksissa. Tärkeintä on kuitenkin henkilön luotettavuus, rehellisyys sekä että hän on oikeasti läsnä tilanteissa. Myös erilaiset vertaistukiryhmät koettiin hyödyllisiksi. Myös THL:n raportin mukaan esimerkiksi Jokelan tragedian jälkeisen ajan merkittävimmäksi tukimuodoksi nousivat samat tekijät, kuin meidänkin kyselyssä. Tapahtuman synnyttämällä yhteisöllisyyden kokemuksella on merkittävä rooli ihmisten toipumisessa. (Kiilakoski 2009, 63).

”Olisi joku jolle pystyy puhumaan tapahtuneesta, oli se sitten kaveri tai ammattihenkilö.”

”Olkapään, jota vasten itkeä huolet ja murheet. Kokonaisvaltaista välittämistä, lämpöä.”

”Jonkun kelle puhua ja joku johon luottaa.”

”Vertaistukea toisilta nuorilta ja nuorisoryhmiltä sekä aikuisen läsnäoloa vaikeissa tilanteissa.”

”Vertaistukea, kokemusten jakamista, paljon puhetta, kysymyksiin vastauksia, laaja tukiverkosto.”

Myllyniemi (2009, 60–61) on nostanut esille saman johtopäätöksen nuorien puhumisesta vaikeista asioista ammattilaisille, mikä ilmeni myös meidän aineistossamme. Nuoret käyttävät harvemmin ammattilaisten palveluita vaikeista asioista puhuessaan. Silti avointen vastausten perusteella näyttäisi siltä, että nuoret kaipaavat kriisin hetkellä ammattilaisia tukemaan heitä.

”Aikuista henkilöä (vaitiolovelvollisuus), jonka kanssa keskustella.”

”Välitöntä keskusteluapua opettajilta, kouluterveydenhoitajilta ja psykologeilta.”

”Läsnäoloa, kuuntelevaa ammatti-ihmistä joka on tavoitettavissa ns. aina myös kriisitilanteen jälkeenkin. Sellaista tukea, mihin nuori on itse valmis.”

”Se on tärkeää, että vanhemmat ihmiset näyttävät tukea ja että saisivat nuoret ymmärtämään että puhuminen jonkun ammattilaisen kanssa ei ole väärin.”

”Aika vapaalla” tutkimuksessa yhdeksi selitykseksi ”puhumattomuudelle” esitettiin tarjonnan riittävyys ja ettei sitä ole kaikille tasapuolisesti tarjolla (esimerkiksi useiden eri ammattilaisten palveluita ei ole tarjolla). Kynnystä palveluiden käyttämiseen voi lisätä myös joidenkin nuorten epä tietoisuus esimerkiksi juuri koulukuraattorin tehtävästä. (Myllyniemi 2009, 60.) Ammattilaisten palveluiden tarjonta opiskelijaterveydenhuollossa on laissa määrätty. Kuntien on ylläpidettävä oppilaitosten opiskelijoille heidän kotipaikastaan riippumatta opiskelijaterveydenhuoltoa (Kansanterveyslaki 14§ 5 ja 6 momentti). Siihen luetaan muun muassa terveyden- ja sairaanhoitopalvelut, mielenterveyspalvelut sekä opiskelijoiden terveyden ja opiskelukyvyn edistäminen. Lukiossa edellytetään opiskelijaterveydenhuollon oppaan mukaan yksi kokopäiväinen terveydenhoitaja 600–800 opiskelijaa kohti. Lastensuojelulaissa kunnan tulee järjestää koulupsykologi- ja koulukuraattoripalveluita, jotka antavat kunnan perusopetuslaissa (628/1998) tarkoitetun esi-, perus- ja lisäopetuksen sekä valmistavan opetuksen oppilaille riit-

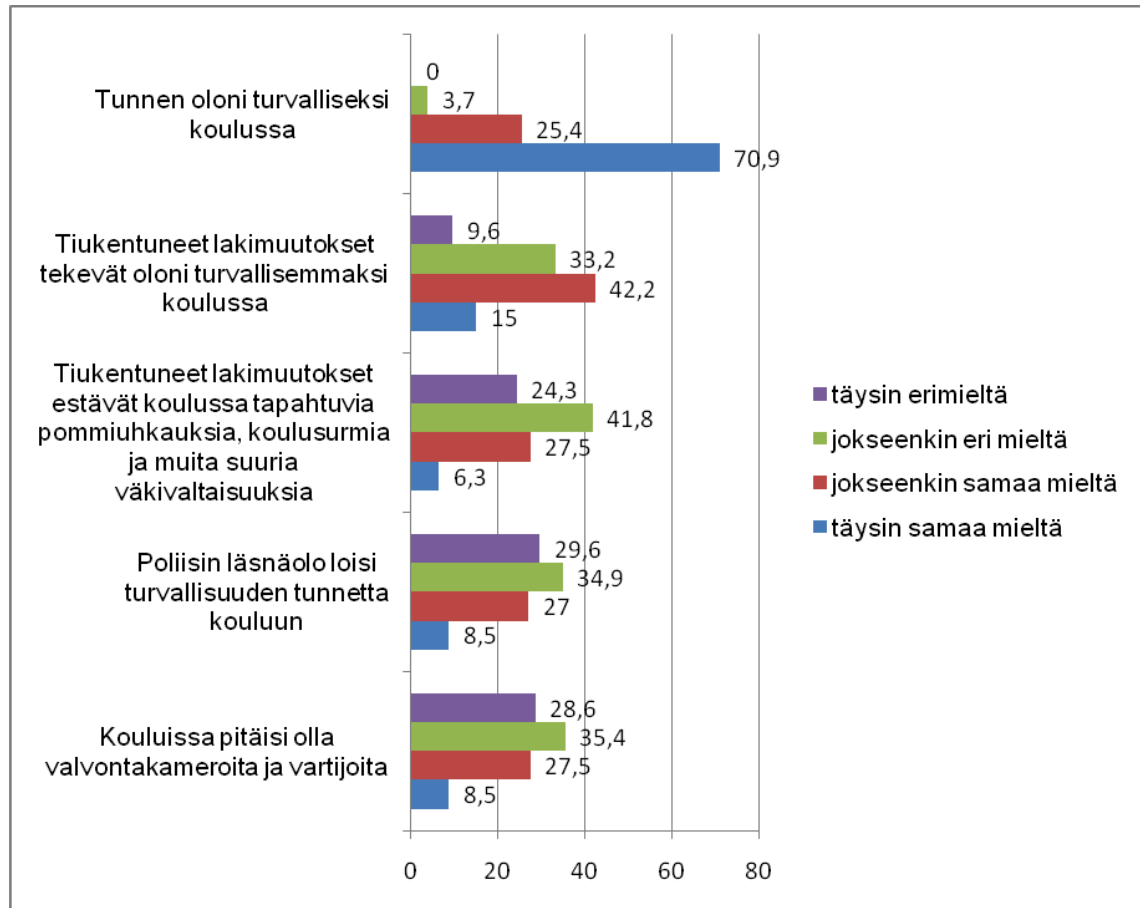
tävän tuen ja ohjauksen koulunkäyntiin ja oppilaiden kehitykseen liittyvien sosiaalisten ja psyykkisten vaikeuksien ehkäisemiseksi ja poistamiseksi. Palveluilla tulee edistää myös koulun ja kodin välisen yhteistyön kehittämistä. (Taskinen 2007, 102.) Oikeusministeriön teettämässä tutkintalautakunnan raportissa Jokelan koulusurmista esille nousee, että koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon palvelut ja resurssit kunnissa ovat sosiaali- ja terveysministeriön ja Stakesin tekemien selvitysten mukaan olleet alle kunnille annettujen ohjeiden ja suositusten (Jokelan koulusurmat 2009, 68).

Avointen vastausten perusteella voi myös päätellä, että tyttöjen on helpompi kuvailla tuen "laatua" kuin poikien. Kyselyymme osallistuneista 55 % vastasi, ettei osaa sanoa tai ei tiedä, millaista tukea tarvitsee kriisitilanteissa. Poikien osuus "en osaa sanoa" vastaajista on 44,2 %. Kouluampumisien jälkeen huoli pojista on kasvanut, koska esimerkiksi maailmalla tapahtuneissa koulusurmissa tekijä on yleensä poika. Monet tutkimukset osoittavat, että sukupuolella on vaikutusta nuorten väkivaltakäyttäytymiselle (Kiilakoski 2009, 44). Suomalainen kulttuuri asettaa omalta osaltaan paineita poikia kohtaan, koska perussuomalainen mies ei vaivojaan valita eikä tunteita näytä. Tällainen kulttuurinen käsikirjoitus tulisi murtaa ja luoda tilalle uusi, jossa kaikkia nuoria, olivat he sitten poikia tai tyttöjä, kannustettaisiin puhumaan vaikeista asioista.

4.3 Turvallisuus

Turvallisuusosiossa kohdensimme kysymyksemme varsinkin koulujen turvallisuuteen, koska molemmat surmateot tapahtuivat kouluissa. Kiilakoski (2009, 8) kuvailee tapahtumien viiltäneen auki suomalaisen turvallisuuden tunnetta sekä osoittavan, että myös koulu voi olla haavoittuvaisuuden sarake ja turvaton paikka. Tapahtumien jälkeen puhuttiin lakimuutoksista, mahdollisista valvontajärjestelmistä kouluissa sekä muista turvallisuutta parantavista rakenteellisista muutoksista. Varsinkin aselain uudistaminen nostettiin esille. Myös tutkintalautakunnan tekemässä raportissa (Jokelan koulusurmat 2009, 107) on tuotu esille aseiden helpon saatavuuden olevan yksi mahdollistava tekijä tapahtumille ja niiden

saannin hankaloittaminen voi olla yksi keino ennaltaehkäistä tapahtumia. Halusimme tietää, kokevatko nuoret näitä ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä kuinka hyödyllisinä ja tärkeinä osana ennaltaehkäisyä.

KUVIO 5 Turvallisuus teeman väittämät (%)

Vastaajista 70,9 % tuntee olonsa turvalliseksi koulussa eikä yksikään vastaajista tunne oloaan turvattomaksi koulussa. Suurin osa vastaajista on jokseenkin samaa mieltä (42,2 %) siitä, että tiukentuneet lakimuutokset lisäävät turvallisuuden tunnetta kouluissa. Kuitenkin vastaajista suurin osa on jokseenkin eri mieltä väittämästä, että ne estäisivät tapahtumia (41,8 %). Vartijoiden, kameroiden ja poliisien läsnäoloon kouluissa suhtauduttiin suunnilleen samalla tavalla. Vain 8,5 % vastaajista on täysin samaa mieltä väittämän ”poliisin läsnäolo kouluissa lisääisi turvallisuuden tunnetta” ja ”kouluissa pitäisi olla valvontakameroita sekä vartijoita” (kuvio 5).

Käytimme tuloksia analysoidessamme SPSS:n kahta tilastollista testiä; t-testiä ja korrelaatiokerrointa. T-testin avulla voi testata, johtuvatko kahden ryhmän vä-

listen keskiarvojen erot sattumasta, vai ovatko ne todellisia. T-testi määrittelee myös eron tilastollisen merkitsevyyden. (Harju & Pohjanmäki 2005, 55.) Testillä esille nousi sukupuolten väliset erot. Tytöt kokevat lakimuutosten ($p=.000$), poliisien ($p=.001$) sekä vartijoiden ja kameroiden ($p=.025$) luovan turvallisuuden tunnetta kouluihin tilastollisesti merkitsevästi enemmän kuin pojat.

Korrelaatiotarkastelun perusteella näyttäisi siltä, että turvattomuuden tunnetta kouluihin luo se, ettei vastaaja koe saavansa tarpeeksi tukea koulussa ($p=.058$) ja kaipaa sinne muun ammattikunnan työntekijöitä ($p=.007$). Myös koulusurmien käsittely kouluissa vaikutti vastaajan turvalliseen oloon kouluissa. Vastajat, jotka olisivat halunneet tapahtumista keskusteltavan enemmän ($p=.005$) sekä että niistä olisi puhunut myös joku muu kuin kouluhenkilökunta ($p=.019$), kokevat olonsa turvattomammaksi kouluissa kuin ne vastaajat, jotka olivat tyytyväisiä koulusurmien käsittelyyn. Henkilöt, jotka ovat tyytymättömiä koulusurmien käsittelyyn kouluissa, kokevat myös lakimuutosten ($p=.012$), poliisien ($p=.001$) sekä vartijoiden ja kameroiden ($p=.000$) lisäävän turvallisuuden tunnetta kouluihin tilastollisesti merkitsevästi enemmän. Turvallisuutta kouluihin luo myös laaja ystäväpiiri ($p=.038$).

Opiskelupaikkojen välillä on myös tilastollisia eroja. T-testin avulla vertasimme jokaista opiskelupaikkaa keskenään, koska puhuimme kuitenkin kouluihin liittyvästä turvallisuudesta. Tämän aineiston mukaan näyttäisi siltä, että ammattikoulussa tiukentuneiden lakimuutosten koetaan estävän tapahtumia tilastollisesti merkitsevästi enemmän kuin ammattilukiossa ($p=.007$) tai lukiossa ($p=.002$).

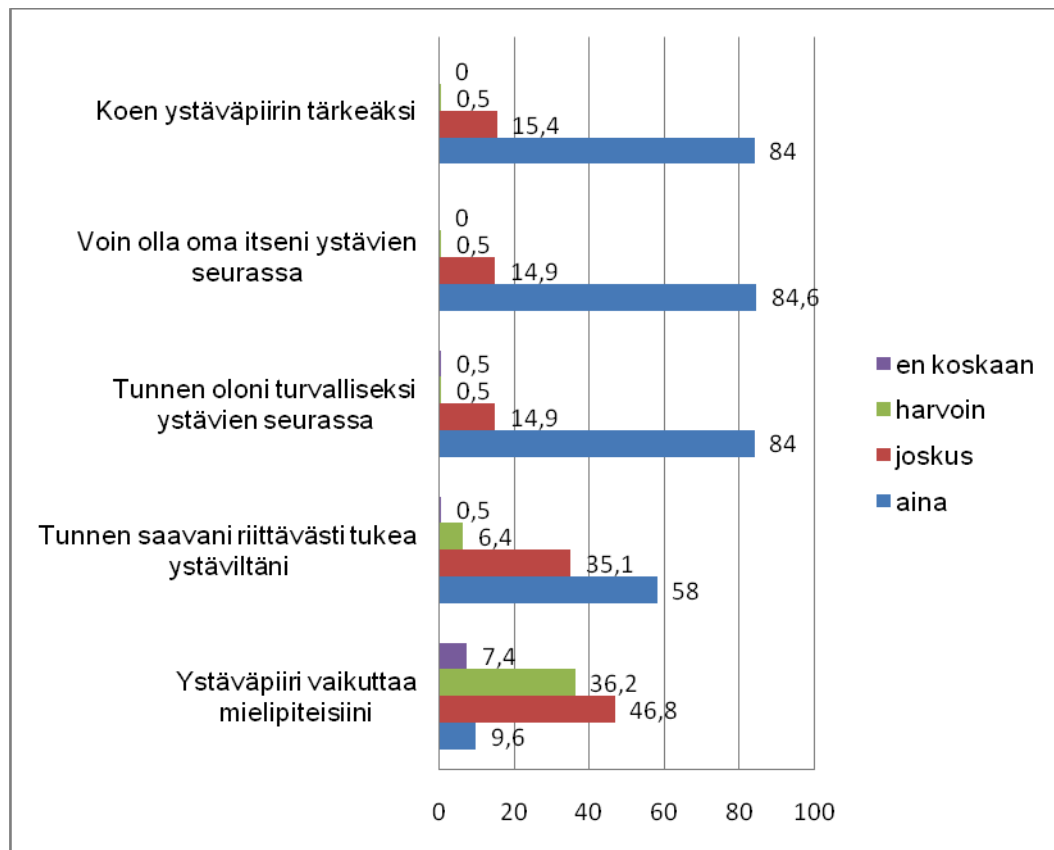
Korrelaatiokertoimen avulla pystyimme vertailemaan kahden muuttujan lineaarisen eli suoraviivaisen yhteyden voimakkuutta. Tilastollinen riippuvuus tarkoittaa muuttujien yhteisvaihtelua, joka voidaan todeta arkikokemuksella. Korrelaatiokerroin vaihtelee aina välillä -1 - $+1$; mitä lähempänä ykköstä arvo on, sitä vahvempi on ominaisuuksien esiintyminen yhdessä. Jos korrelaatiokerroin on $-$ merkinen, muuttujien välillä korrelaatio on negatiivinen ja jos kerroin on $+$ merkinen, korrelaatio muuttujien välillä on positiivinen. (Harju & Pohjanmäki 2005, 49.) Korrelaation avulla esille nousi, että mitä enemmän henkilö kokee

turvallisuuden tunnetta kouluissa, sitä vähemmän hän uskoo rakenteellisiin muutoksiin ($p=.031$). Ja mitä enemmän vastaaja uskoo lakien luovan turvallisuudentunnetta kouluihin, sitä enemmän hän myös kokee poliisit ($p=.001$), varjijat ja kamerat hyödylliseksi ($p=.000$).

Tämän aineiston mukaan näyttäisi siltä, että nuoret tuntevat olonsa turvalliseksi kouluissa. He uskovat rakenteellisten muutosten lisäävän turvallisuuden tunnetta mutta eivät kuitenkaan koe niiden estävän tapahtumia. Yleisesti on keskusteltu pelkästään aselain muutoksista, mutta myös muita lakimuutoksia on suunnitella. Jos nuoret tietäisivät enemmän myös muista muutossuunnitelmista ja -ehdotuksista, niistä koettaisiin ehkä olevan enemmän hyötyä.

4.4 Nuorisokulttuurit

Kyselyymme vastanneet kokevat ystäväpiirin tärkeäksi (84 %), sekä olonsa turvalliseksi heidän seurassaan (84 %). Heidän ei tarvitse esittää jotakin muuta, mitä oikeasti ovat sekä saavat tarpeeksi tukea vaikeissa asioissa. Vaikka ystävillä onkin iso merkitys vastaajien elämässä, silti he eivät vaikuta yleensä mielipiteisiin (kuvio 6). Korrelaatiotarkastelussa esille nousi kuitenkin se, että mitä enemmän henkilö kokee ystäväpiirin tärkeäksi, sen enemmän ystävät vaikuttavat mielipiteisiin ($p=.023$).

KUVIO 6 Nuorisokulttuuri teeman väittämät (%)

Luokittelimme ystäväpiirin laajuuden sekä läheisten ystävien määrä kysymykset uudestaan kahteen luokkaan, jotta pystyimme toteuttamaan t testin kuvion 6 väittämiin. Siten selvitimme, millä tavoin ystävien määrä vaikuttaa esimerkiksi turvallisuuden tunteeseen.

Mitä enemmän vastaajalla on ystäviä, sitä enemmän hän kokee olonsa turvalliseksi koulussa ($p=.038$). Vastaaja pystyy myös helpommin puhumaan vanhemmilleen vaikeista asioistaan, mitä laajempi ystäväpiiri on ($p=.000$). Ystävien määrä vaikuttaa turvallisuuden tunteeseen kouluissa. Vastaajat, joilla ei ole montaa läheistä ystävää, kokevat saavansa liian vähän tukea kouluissa ($p=.044$) ja kaipaavat sinne muun ammattikunnan työntekijöitä ($p=.047$). Nämä henkilöt eivät myöskään tunne saavansa riittävästi tukea ystäviltään ($p=.000$) eivätkä he koe ystäväpiirejä niin tärkeiksi kuin henkilöt, joilla on enemmän ystäviä ($p=.027$). Koulusurmat ovat myös vaikuttaneet enemmän vastaajan turvallisuuden tunteeseen, joilla on pieni ystäväpiiri. He kokevat, ettei koulussa ole keskusteltu tarpeeksi tapahtumista ja että jonkun muun ammattihenkilön olisi ollut hyvä käydä puhumassa asioista. Aineistomme perusteella voisi väittää, että

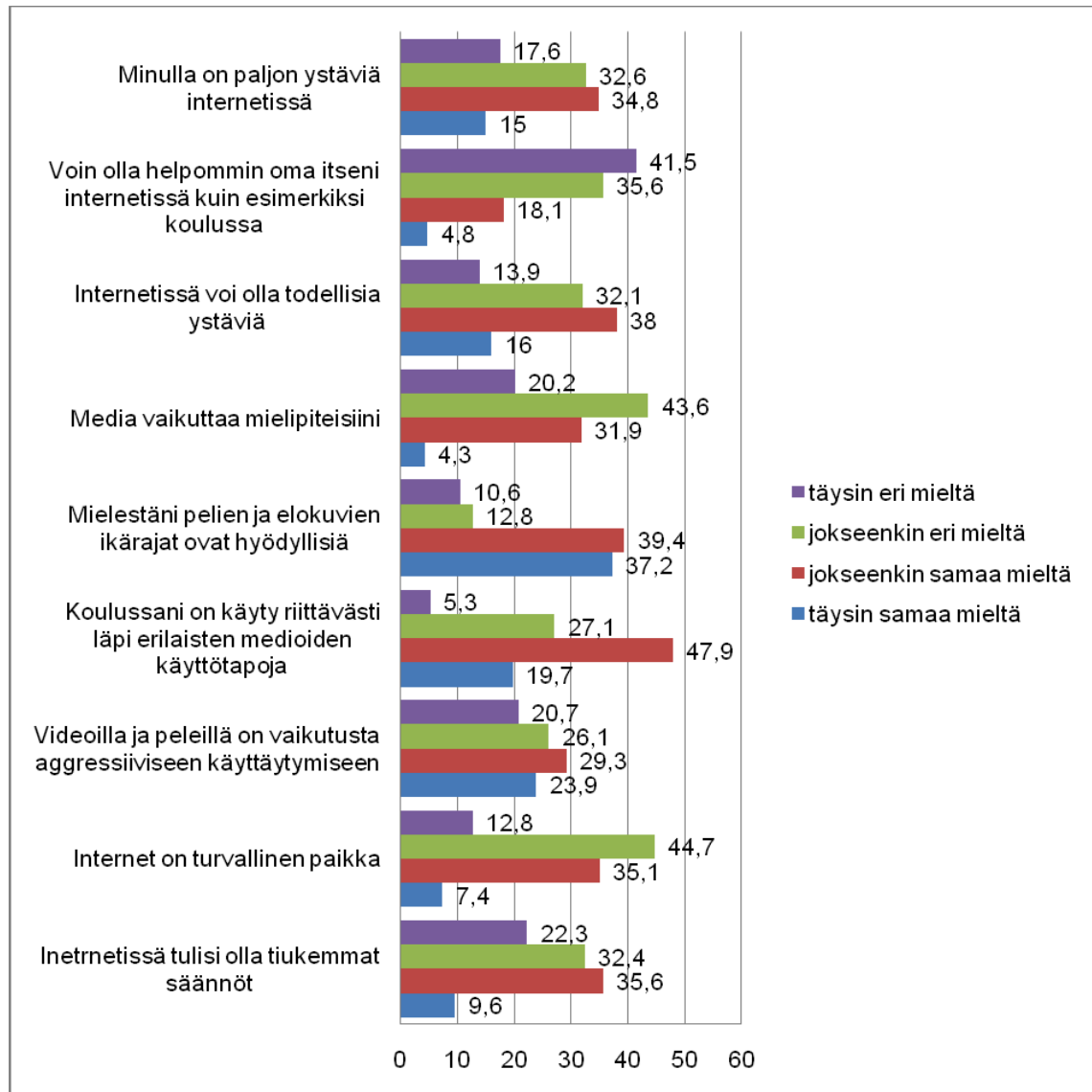
nämä henkilöt kaipaavat ihmistä, kenelle he voivat puhua ja varsinkin psykologin rooli nousi esille heidän vastauksissaan.

4.5 Media

Mediaa on käsitelty paljon koulusurmien jälkeen ja siitä on keskusteltu kahdesta eri näkökulmasta. Mediasta on etsitty syitä koulusurmille (esimerkiksi pelit, elokuvat) mutta keskusteluissa on nostettu esille myös median uutisointitapa ja – tyyli tapahtumista. Kyselyssä tarkoitus oli selvittää nuorten mediakäyttäytymistä sekä millä tavalla he kokevat median.

Yli puolet kyselyymme vastanneista (50,8 %) viettää aikaansa internetissä yhdestä kolmeen tuntiin päivässä. Nuorilla on paljon ystäviä internetissä ja he kokevat, että ystävät voivat olla todellisia. Kuitenkin vastaajien on helpompi olla oma itsensä arkielämässä kuin internetissä (41,5 %). Videoilla ja peleillä koeaan olevan vaikutusta aggressiiviseen käyttäytymiseen (23,9 %) ja suurin osa vastaajista kokee ikärajat hyödyllisiksi. Vastaajien mielestä kouluissa on käsitelty riittävästi eri medioiden käyttötapoja. Vastausten perusteella voi sanoa nuorten tiedostavan, ettei internet ole turvallinen paikka (12,9 %) mutta silti suurin osa vastaajista ei koe sääntöjen tiukentamisesta olevan hyötyä (22,3 %). Vaikka medialla on iso rooli nuorten elämässä, silti se ei vaikuta heidän mielipiteisiinsä (20,2 %) (kuvio 7).

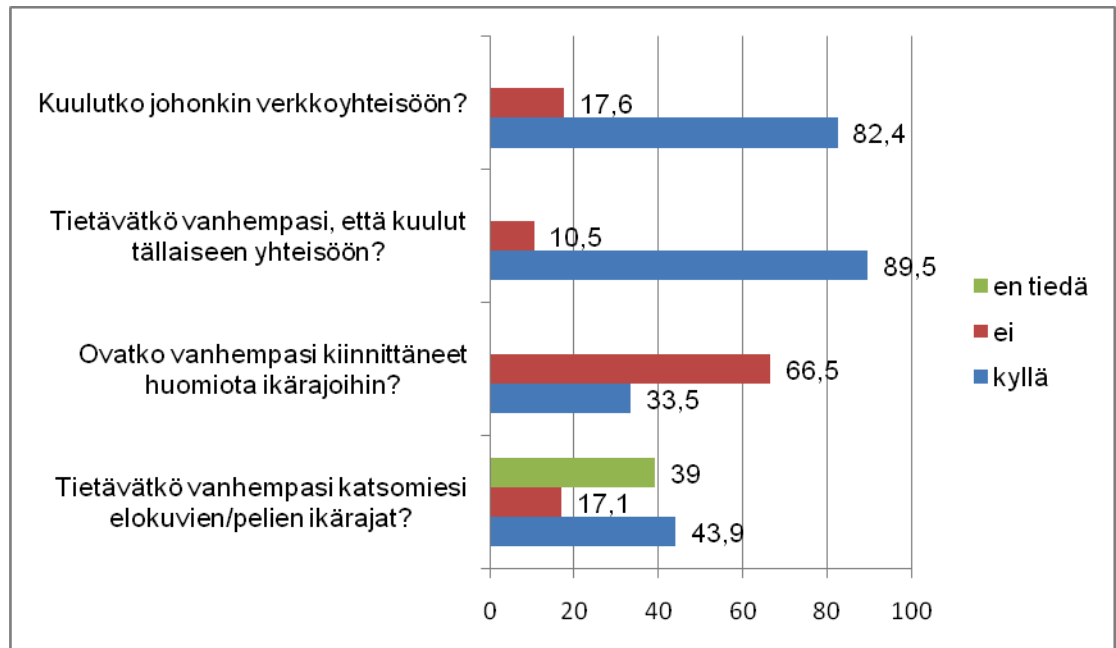
KUVIO 7 Media teeman väittämät (%)

Tytöt suhtautuvat poikia kriittisemmin mediaan. Kyselyymme vastanneet pojat viettävät tyttöjä enemmän aikaansa internetissä ($p=.005$) sekä heidän on tyttöjä helpompi olla oma itsensä internetissä kuin arkielämässä ($p=.022$). Tytöt suhtautuvat paljon kriittisemmin pelien ja elokuvien vaikutuksesta aggressiiviseen käyttäytymiseen ($p=.000$) sekä kokevat internetin turvattommaksi ($p=.001$) tilastollisesti merkitsevästi enemmän kuin pojat. Tyttöjen mielestä internetissä tulisi olla tiukemmat säännöt tilastollisesti merkitsevästi enemmän kuin poikien ($p=.000$). Pojat eivät arvostaneet ikärajoja, koska he eivät koe niitä hyödylliseksi ($p=.000$) eivätkä noudata niitä ($p=.000$).

Yli 18 vuotiaat kokevat ikäraajat ($p=.021$) ja tiukemmat säännöt ($p=.008$) hyödyllisemmäksi tilastollisesti merkitsevästi enemmän kuin alle 18 vuotiaat. Alle 18 vuotiaista 49 % vastasi kokevansa internetin turvalliseksi ($p=.045$) ja he noudattavat yli 18 vuotiaita harvemmin ikärajoja. Kysyessämme, kiinnittävätkö vanhemmat huomiota ikärajoin, alle 18 vuotiaista 72,5 % vastasi ei ($p=.053$). Ero ikärajojen noudattamisella voi selittyä ikärajaluokista, mutta näyttäisi myös siltä, että oppi ja malli otetaan kotoa.

Vastaajilla, jotka viettävät yli kolme tuntia päivässä internetissä, on tilastollisesti merkittävästi enemmän ystäviä siellä ($p=.001$). Heidän mielestään ystävät voivat olla todellisia siellä ($p=.033$). Paljon internetissä viettävä vastaaja pystyy olemaan helpommin oma itsenä virtuaalimaailmassa kuin henkilö, joka viettää vähemmän aikaa internetissä ($p=.006$). Internetissä vietetty aika vaikuttaa myös siihen, millä tavoin pelien/elokuvien ikäraajat ($p=.003$) ja vaikutukset käyttäytymiseen koetaan ($p=.000$) sekä kuinka turvallinen paikka internet oikein on. Myös säännöt koetaan hyödyllisemmäksi, mitä vähemmän internetissä aikaa vietetään ($p=.000$). Vastaajat, jotka viettävät vähemmän kuin kolme tuntia päivässä internetissä, kaipaavat kouluhinsa enemmän opetusta erilaisista median käyttötavoista ($p=.019$). Huolestuttavaa oli, että mitä enemmän henkilö aikansa internetissä viettää, sen vähemmän vanhemmat tietävät katsottujen pelien/elokuvien ikärajoista ($p=.011$).

Facebookista, erilaisista kuvagallerioista, Youtubesta sekä muista verkkoyhteisöistä on puhuttu paljon tapahtumien jälkeen. Huomiota on kiinnitetty myös siihen, miten vanhemmat huomioivat ikäraajat tai ovat tietoisia lastensa katsomista elokuvista/peleistä (kuvio 8). Kyselyyn vastanneista 82,4 % kuuluu johonkin verkkoyhteisöön ja 89,5 % heidän vanhemmista tietää asiasta. Huolestuttavaa oli, että 66,5 % vastaajien vanhemmista ei kiinnitä huomiota ikärajoin mutta silti lähes puolet (43,9 %) vanhemmista tietää nuorten käyttämien medioiden ikäraajat. Selittääkö tämä siis sen, että vastaajista suurin osa kiinnittää joskus (19,3 %) tai pahimmassa tapauksessa ei koskaan (58,8 %) ikärajoin?

KUVIO 8 Verkkoyhteisöön kuuluminen ja huomion kiinnittäminen ikärajoihin (%)

Kyselymme perusteella voi sanoa, että mitä enemmän vastaaja viettää aikaansa internetissä, sitä myönteellisemmin hän siihen suhtautuu. Positiivista oli kuitenkin, ettei medialla koeta olevan vaikutusta mielipiteisiin. Kouluissa on koettu saavan riittävästi tietoa eri medioiden käyttötavoista ja rajoitukset (ikärajat, säännöt) koetaan hyödylliseksi. Kuitenkin kyselyn vastaukset osoittavat sen, että medialla on iso rooli nuorten elämässä, koska heillä on ystäviä siellä, jotka nuoret kokevat todellisiksi. Erilaiset verkkoyhteisöt ovat osa nuorten arkea ja joskus heidän on helpompi olla oma itsensä virtuaalimaailmassa kuin arkielämässä.

Pelien ja ikärajojen hyödyistä/hyödyttömyydestä sekä vaikutuksista lapsen ja nuorten kasvuun on keskusteltu paljon. Erilaisia tutkimuksia on julkaistu pelien/elokuvien haittavaikutuksista yksilön käyttäytymiseen ja kehitykseen ja yleensä tutkimuskohteena ovat olleet lapset ja nuoret. Tulokset ovat edesauttaneet kriittistä suhtautumista mediaan, mutta on myös hyvä muistaa, että sen avulla yksilön ystävyysuhteet voivat vahvistua sekä sosiaalisen pääoman määrä kasvaa. Esimerkiksi tutkintalautakunnan raportissa Jokelan Koulusurmista (2009, 95) tuodaan esille eräs tutkimus, joka on osoittanut, että ei-pelaavilla alle 16 vuotiailla nuorilla voi olla enemmän riskejä erilaisiin sosiaalisiin ongelmiin.

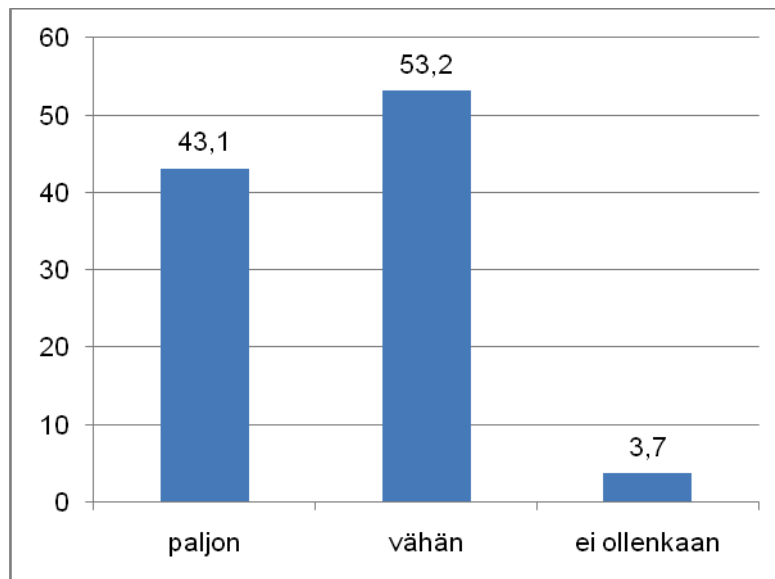
Nuorilla, jotka pelasivat enemmän, todettiin olevan parempi itseluottamus ja läheisemmät suhteet vanhempiinsa. Kyselymme perusteella voisi olla aiheellista myös tutkia vanhempien suhtautumista mediaan sekä millä tavoin vanhemmat sen kokevat. Voimmeko syyttää yksin väkivaltaisten pelien ja elokuvien aiheuttavan väkivallan tekoja? Missä on vanhempien vastuu?

4.6 Koulusurmat

Koska asiantuntijat ovat puheenvuoroissaan korostaneet median vaikutusta koulusurmiin, halusimme selvittää, ovatko nuoret heidän kanssaan samaa mieltä. Suurin osa vastaajista on väittämän kanssa eri mieltä (64,9 %). Kuitenkin tytöt suhtautuvat poikia kriittisemmin väittämään, koska tytöt uskovat tilastollisesti merkitsevästi poikia enemmän medially olleen vaikutusta tapahtumiin ($p=.000$). Myös vastaajat, jotka eivät ole tyytyväisiä siihen, millä tavoin tapahtumia oli kouluissa käsitelty, uskovat medially olleen vaikutusta tapahtumiin.

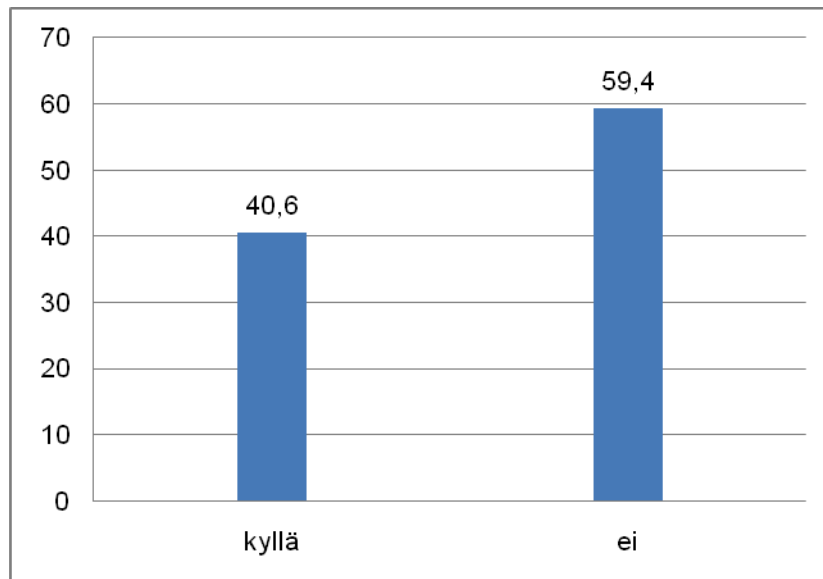
Heti Jokelan tapahtumien jälkeen Opetusministeriö ohjeisti kriisin käsittelyyn liittyvän tukimateriaalin tuottamisesta opetushallituksen ja opettajien verkkopalvelujen internet-sivuille. Aluksi päivitettiin valmiina ollutta materiaalia, jonka tavoitteena oli tukea kouluja ja oppilashuollon henkilöstöä kriisin kohtaamisessa sekä antaa ohjeita, kuinka käsitellä surua kouluissa. Tukiaineistolla pyrittiin vastaamaan oppilaiden, opettajien, rehtorien ja vanhempien ensi vaiheen hätään. Seuraavina päivinä opetusministeriön sivustolla julkaistiin paljon toimintaohjeita sekä materiaalia, kuinka asioita voi työstää nuorten kanssa kouluissa ja vapaa-ajalla. Ohjeita oli kohdistettu kouluihin, koteihin sekä erilaisille kriisiryhmille. (Jokelan koulusurmat 2009, 32.)

Suurin osa vastaajista on sitä mieltä, että koulusurmia on käsitelty vähän kouluissa (53,2 %) (kuvio 9). Kuitenkaan vastaajat eivät toivoneet, että asioita olisi käsitelty enemmän kouluissa tai että niistä olisi käynyt puhumassa joku muu ammattilainen kuin kouluhenkilökunta.

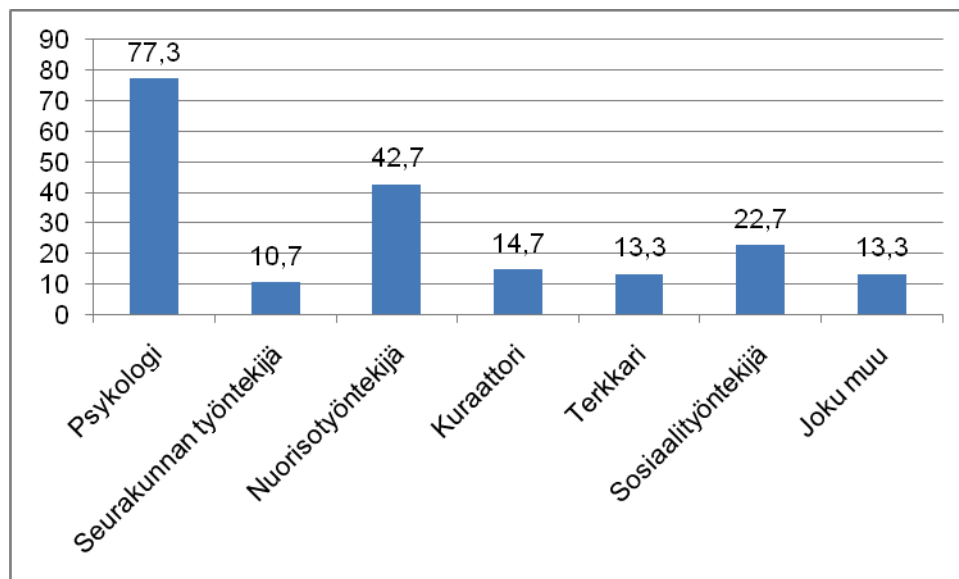

KUVIO 9 Kuinka paljon koulussasi on käsitelty koulusurmia? (%)

Vastaajista 40,6 % toivoo (kuvio 10), että asioista olisi käynyt puhumassa joku muu ammattilainen kuin kouluhenkilökunta. Eniten nuoret kaipasivat psykologia puhumaan tapahtumista (77,3 %) (kuvio 11). Varsinkin nuoret, jotka eivät koe saavansa riittävästi tukea ja kaipaavat muun ammattikunnan työntekijöitä kouluhinsa, toivovat, että tapahtumista olisi puhunut joku muu. Muutenkin vastaajan saama tuen laatu ja määrä vaikutti siihen, millä tavoin hän kokee tapahtumien käsittelyn kouluissa. Sukupuolten väliset erot korostuivat jälleen. Poikien mielestä asioista puhuttiin riittävästi eikä niitä tarvinnut käsitellä sen enempää ($p=.000$). He eivät myöskään kaivanneet muita ammattilaisia puhumaan asioista samalla tavalla kuin tytöt ($p=.005$).

KUVIO 10 Asiosta olisi käynyt puhumassa joku muu ammattilainen kuin kouluhenkilökunta (%)

KUVIO 11 Ketä ammattilaisia kaipasit puhumaan tapahtumista? (%)

Median tapa tuoda asioita esille ahdisti uhreja, mutta myös muita ihmisiä ympärillä. Tapahtumat olivat otsikoissa pitkään, ihmisten yksityiselämää pengottiin sekä surmien tekijöiden toive toteutui. Koulusurmaajat saivat haluamansa huomion, varsinkin Jokelan tapauksessa. On olemassa viitteitä siihen, että Jokelan koulusurmaajan yhtenä tarkoituksena oli hyödyntää mediaa oman viestinsä esille saamiseen ja koulusurmaajan mediastrategia toteutui toivotulla tavalla (Kiilakoski 2009, 11).

Kysyimme nuorten mielipidettä avoimella kysymyksellä siitä, millaisen kuvan media heidän mielestä antoi tapahtumista. Tarkoituksena oli, että nuoret saavat omin sanoin kuvailla median uutisointityylin herättämiä ajatuksia ja tunteuksia. Nuorten mielestä tekijät saivat sen mitä halusivat.

”Media liioitteli ja antoi turhaa näkyvyyttä sekä jokseenkin provosoi koulusurmaajia. Vei surmaajien viestit perille, mikä mielestäni oli väärin.”

”Media teki surmaajista sankarin ja antoi niiden haluaman huomion. Yllyttää vain muitakin siihen.”

Vastaajat kritisoivat sitä, kuinka media oli kohdellut uhrien ja tekijöiden läheisiä/vanhempia sekä millä tavalla asioista kerrottiin.

”Media leimasi useita tahoja syylliseksi, eikä pelkästään ampujia. Osansa saivat vanhemmat, poliisi, kouluyhteisö...”

Traagisen, surmaajien vanhempien yksityiselämää tongittiin.”

”Aluksi oli paljon ristiriitaisia tietoja, vasta myöhemmin tuli ne oikeat tapahtumat ilmi. Yksityisyyden raja hämärtyi ensimmäisen koulusurman jälkeen (julki nuoren ja nuorisotyöntekijän keskustelu).”

Vastauksissa nousi esille myös syyllisten hakeminen, sekä kuinka yksityiskohteisesti asioita käsiteltiin. Joidenkin vastaajien mielestä media pelotteli tapahtumilla liikaa.

”Asian käsittely sai varmaan aikaan kaikki muut pommiuhkaukset, koska sitä käsiteltiin niin yksityiskohtaisesti.”

”Yksipuolisen. Liikaa kiinnitettiin huomiota tapahtumien kulkuun ja internetin syyllisyydestä, vaikka vika kuitenkin on oikeasti muualla.”

”Paisuteltiin, korostettiin väärää asioita (aseiden saannin helppous, internetin vaikutus vs. oikeat sosiaaliset syyt).”

Nuoret toivat kuitenkin esille toisenlaisen näkökulman siitä, millä tavalla media puhui surmaajista sekä millainen kuva heistä luotiin ihmisille.

”Surmaaja oli hirveä ihminen, mielenterveys sairautta ei tuotu esille.”

”Että nämä koulusurmaajat olisivat joitakin hirviöitä. Apua he olisivat tarvinneet, mutta ei ollu. Annettiin kuvaa siitä, että päättäjät tarttuvat sarvista ja muuttavat asioita, esim. rahaa enemmän palveluille, joilla tuetaan nuorten henkistä – ja fyysistä hyvinvointia! Onko niitä tapahtunut?! Ei...”

”Surullisen. Sitä ampujaa kuvailtiin molemmissa niinku se ois ollu joku hullu.”

”Traagisen kokemus ja tapaus Suomessa mutta miksi kaikki nuorten ongelmat nostetaan puheen aiheeksi vasta sitten kun jotain sattuu?”

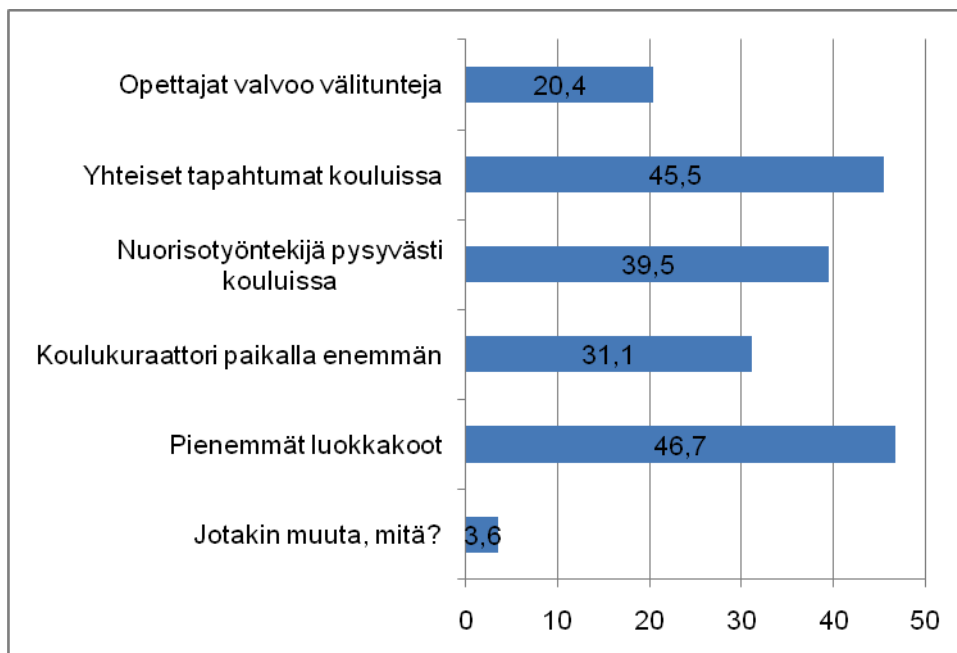
”Mielestäni media syyllisti liikaa ampujia ja heidän lähimmäisiä. En ole sitä mieltä, että teot oli mitenkään oikeutettuja mutta mielestäni ammuskelut ovat olleet vain seurausta jostain ja sen mediakin olisi voinut nostaa paremmin esille.”

”Raaka kuva, syyllisti ampujaa hirveästi vaikka hänellä/heillä oli paha olla.”

Tutkijat ovat pohtineet median toimintaa sekä molempien koulusurmien jälkeen on julkaistu teokset, joissa analysoidaan mediaa tapahtumien uutisoijana. Myös Jokelan koulusurmien tutkintalautakunta on esittänyt, että Journalistin ohjeisiin tulisi tehdä muutoksia ja täten varmistaa oikeanlainen uutisointitapa tämänkaltaisista rikoksista (Jokelan Koulusurmat 2009, 125).

Koska halusimme tutkimuksella selvittää, millä tavoin nuorten mielestä tapahtumia voisi tulevaisuudessa ennaltaehkäistä, kysyimme asiaa kahdella erillisellä kysymyksellä. Erottelimme koulun ja vapaa-ajan, jotta saisimme mahdollisimman kattavan tiedon. Nuorilla oli mahdollisuus valita valmiista vaihtoehdoista tai kirjoittaa omia ideoitaan.

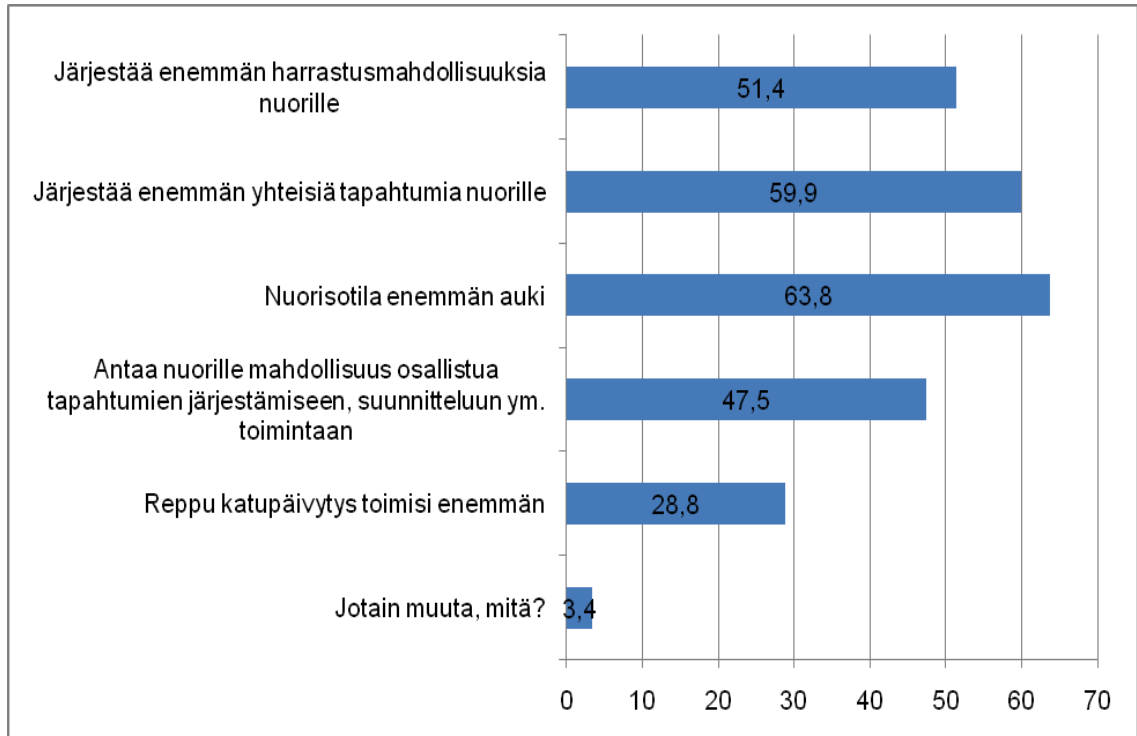

KUVIO 12 Kouluissa tehtävä ennaltaehkäisevä työ (%)

Kouluissa vastaajat kaipaavat eniten pienempiä luokkakokoja (kuvio 12). Varsinkin ammattilukiolaiset kokevat pienemmät luokkakoot tilastollisesti merkittävästi tärkeämmäksi kuin muut oppilaitokset ($p=.042$). Kouluihin toivotaan myös enemmän yhteisiä tapahtumia ja varsinkin yli 18 vuotiaat kokevat ne tärkeiksi ($p=.016$). Myös vastaajat, joilla on useita läheisiä ystäviä, kaipaavat enemmän koulun yhteisiä tapahtumia kuin ne, joilla ei ole montaa läheistä ystävää ($p=.024$). Tapahtumien jälkeen koulujen, varsinkin lukioiden, yhteisöllisyyden katoamisesta on puhuttu ja suosituksia yhteisöllisyyden kehittämiseen on tullut

joka suunnasta. Tammikuuhun 2009 mennessä on toteutettu erilaisia toimenpiteitä, joilla pyritään parantamaan koulujen tilanteita. Opetushallitus on jakanut erityisavustuksia kunnille, jotta ne pystyvät kehittämään oppilas- ja opiskelija-huollon palvelurakenteita. Kouluissa on aloitettu myös erilaisia hankkeita, joilla pyritään ehkäisemään esimerkiksi kiusaamista ja syrjäytymistä. (Jokelan koulusurmat 2009, 115.)

Jotain muuta kohdassa vastauksista nousi esille huomion kiinnittäminen nuorten mielenterveyteen, käytökseen sekä yleisestikin oppilaiden huomioiminen kouluissa. Vastausten perusteella voi sanoa, että vastuu ei ole ainoastaan kouluhenkilökunnalla, vaan kaikkien tulisi huomioida toinen toisensa. Myös turvallisuuden sekä kodin ja koulun välisen yhteistyön kehittämiseen pitäisi vastaajien mielestä kiinnittää huomiota. Vuoden 2009 alussa on perustettu työryhmä, jonka tehtävänä on valmistella ehdotuksia oppilaitosten turvallisuuden parantamiseksi sekä millä tavoin pelastussuunnitelmissa tällaiset tapahtumat tulisi huomioida (Jokelan koulusurmat 2009, 117-118).

KUVIO 13 Vapaa-ajalla tehtävä ennaltaehkäisevä työ (%)

Ideat ennaltaehkäisevistä toiminnoista vapaa-ajalla ovat samantyyllisiä kuin mitä nousi esille koulumaailmasta. Vastaajat kaipaavat yhteisiä tapahtumia sekä tiloja, missä viettää aikaa (kuvio 13). Myös nuorten osallistaminen koetaan tärkeäksi. Jotain muuta kohdassa esille nousee samoja asioita, kuin koulusta. Huomion kiinnittäminen toinen toisiinsa, vanhempien vastuu sekä vertaisryhmien rooli korostuvat vastauksissa.

Keväällä 2008 on käynnistetty toinen sisäisen turvallisuuden ohjelma, jonka tavoitteena on kehittää turvallista Suomea. Huomiota kiinnitetään varsinkin syrjäytymisen ehkäisyyn, koska se koettiin keskeisimpänä turvallisuuden uhkatekijänä. Yhtenä ratkaisuna sen ehkäisyssä korostetaan varsinkin nuorten yhteisöllisyyden kehittämisen tärkeyttä ja tukemista. (Jokelan Koulusurmat 2009, 117).

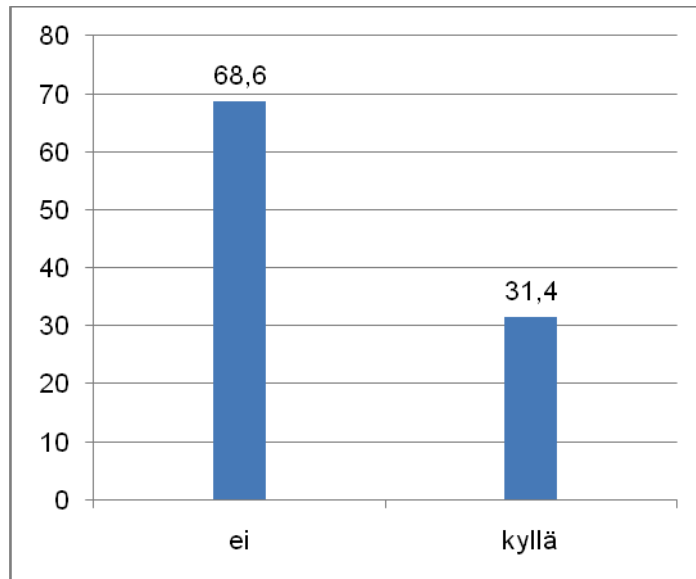
Kriisien aikana ja jälkihoidossa työskennelleet ammattilaiset ovat puheenvuoroissaan kuvanneet ja pohtineet tapahtumia nuorisotutkimusseuran julkaisemisissa teoksissa. Nuorisotyön rooli, asema, työympäristöt sekä työntekijöiden ammatillisuus ovat saaneet paljon huomiota näissä puheenvuoroissa (ks. Hoikkala, Suurpää 2007). Meidänkin kyselyssämme nousi esille, että nuorisotyöntekijöitä kaivataan jonkin verran työskentelemään kouluihin sekä nuorisotilatyö on tärkeää (kuvio 12 ja 13). Varsinkin yli 18 vuotiaiden mielestä olisi tärkeää, että nuorisotyöntekijä työskentelee myös kouluissa ($p=.001$). Myös tytöt kaipaavat poikia enemmän nuorisotyöntekijöitä kouluihin pysyvästi ($p=.028$).

Nuorisotyön kenttä on laaja, eikä se rajoitu pelkästään toimistossa istumiseen. Työtä tehdään eri toimintakentillä, esimerkiksi nuorisotiloilla ja internetissä. Koulusurmien jälkeen nuoret hakeutuivat paikkakuntansa nuorisotiloille, joista saivat tarvitsemaansa tukea ja turvaa. Jokelan koulusurman jälkeen nuorisotila ”Monaria” pidettiin auki koko viikonlopun vuorokauden ympäri, jonne nuoret kokoontuivat vertaisryhmien pariin. Työntekijät ovat kuvailleet, että nuoret eivät välttämättä halunneet aikuisen puuttuvan keskusteluihin vaan pelkkä lähellä olo riitti. (Kellosalmi 2009, 75). Nuorten hakeutuminen tiloille auttoi herättämään huomion, millainen merkitys nuorisotiloilla ja siellä työskentelevillä ammattilaisilla on nuorten elämässä.

Nuorisotyöntekijöiden asema on otettu huomioon koulusurmien jälkeen toteutetuissa tapahtumissa. Allianssi ry on järjestänyt alueellisia kriisityön koulutustilaisuuksia kuntien nuorisotoimen henkilöstölle, joiden kouluttajina toimivat Jokelan jälkihoidon kriisityön ammattilaiset. Myös verkossa tehtävää nuorisotyötä on pyritty edistämään. Tämä antaa viitteitä siitä, että nuorisotyön arvostus on lisääntynyt tapahtumien jälkeen.

Tämän aineiston pohjalta näyttäisi siltä, että koulusurmat eivät ole vaikuttaneet kyselymme vastanneiden turvallisuuden tunteeseen koulussa ja vapaa-ajalla (kuvio 14). Kuitenkin taustamuuttujien välillä nousi eroja esille, koska tapahtumat ovat vaikuttaneet tilastollisesti merkitsevästi enemmän tyttöihin kuin poikiin ($p=.000$). Koulusurmat ovat myös vaikuttaneet niiden henkilöiden turvallisuuden tunteeseen enemmän, jotka kaipaavat kouluhinsa muun ammattikunnan työntekijöitä ($p=.000$). Vastaajat, jotka viettävät vähemmän aikaansa internetissä, kokevat tapahtumien vaikuttaneen enemmän turvallisuudentunteeseen kuin ne, jotka viettävät paljon aikaa internetissä ($p=.006$).

Koulusurmat ovat vaikuttaneet tilastollisesti merkitsevästi enemmän niiden henkilöiden turvallisuuden tunteeseen, jotka kokivat, ettei asioita oltu käsitelty tarpeeksi hyvin. On siis mahdollista sanoa, että jos kriisin jälkeistä työtä ei hoideta asianmukaisesti ja riittävän hyvin, sillä on vaikutusta nuoren selviämiseen. Kriisin sattuessa jälkihoitoon tulee kiinnittää huomiota ja siksi on hyvä suunnitella, kehittää ja tehdä erilaisia toimintamalleja tapahtumien käsittelyyn.

KUVIO 14 Koulusurmien vaikutus turvallisuuden tunteeseen (%)

Vastaajistamme 42,3 % kertoo surmien vaikuttaneen myös omaan käyttäytymiseen siten, että omalla toiminnallaan pyrkii estämään esimerkiksi kiusaamisia. Ympäristöön ja ympärillä oleviin ihmisiin kiinnitetään enemmän huomiota ja ollaan valmiimpia puuttumaan tilanteisiin. Tulos oli positiivinen, koska vain 27 % vastaajista myöntää, ettei tapahtumilla ole ollut vaikutusta omaan käytökseen. Loput vastaajista ovat jo ennen tapahtumia kiinnittäneet huomiota esimerkiksi syrjäytyneisiin oppilaisiin. Nyt voisikin miettiä, miten saamme nämä 27 % ymmärtämään, ettei ennaltaehkäisevien toimenpiteiden tarvitse olla isoja ja että he itse ovat yksi keino ennaltaehkäisyssä?

5. JOHTOPÄÄTÖKSET JA YHTEENVETO

Tutkimukseemme osallistui 189 Tornion toisen asteen oppilaitoksen opiskelijaa. Vastaukset antavat meille viitteitä siitä, millä tavoin koulusurmat ovat vaikuttaneet Tornion toisen asteen oppilaitoksissa opiskelevien turvallisuuden tunteeseen sekä millä keinoin tapahtumia voitaisiin ennaltaehkäistä. Koska aineistomme oli melko laaja, pystyimme erilaisten tilastollisten testien kautta saamaan tarkempia tuloksia mutta kokonaisvaltaisen kuvan turvallisuuden tunteesta saadakseen kysely tulisi teettää kaikille opiskelijoille.

Aineistomme vastasi hyvin asettamiimme tutkimuskysymyksiin. Näyttäisi siltä, etteivät koulusurmat ole vaikuttaneet merkittävästi Torniossa toisen asteen oppilaitoksessa opiskelevien turvallisuuden tunteeseen. Koska vastaajia oli 189, emme ala yleistämään tulosta koskemaan kaikkia opiskelijoita. Uskomme kuitenkin, että näiden vastausten perusteella saimme kuitenkin viitteitä turvallisuuden tunteesta. Kysymykseen millä asioilla koulusurmia voitaisiin ennaltaehkäistä, vastauksissa korostu yhteisöjen ja yhteisöllisyyden merkitys. Nuoret haluavat kuulua johonkin, olla osa jotain suurempaa.

Varsinkin koulujen yhteisöllisyydestä on puhuttu paljon ja usein keskusteluissa on kritisoitu yhteisöllisyyden puuttumista tai ”tuhoutumista” kouluissa. Syinä on pidetty muun muassa liian suuria luokkakokoja sekä yhteisten tapahtumien vähentymistä. Olisi tärkeää, että koko koulun yhteisöllisyyden tunnetta vahvistettaisiin, eikä vain eroteltaisi moneksi yhteisöksi. Tämän avulla toteutuisi myös kyselymme vastaajien kesken esille tuoma huomio luokkakokojen pienentämisen tarpeellisuudesta sekä yhteisten tapahtumien lisäämisestä. Vastaajiemme mielestä vastuu ei ole ainoastaan ammattilaisilla vaan nuoret itsekin voisivat pitää toisiaan silmällä.

Kuitenkin tulisi muistaa, että yhteisöllisen koulun toteuttaminen on tänä päivänä myös haasteellinen tehtävä. Opettajatkaan eivät kykene kaikkeen, ja yhtenä jat-

kotutkimusideana voisi olla opettajien näkökulma koulusurmista. Olisi mielenkiintoista kuulla, millä tavalla tapahtumat ovat vaikuttaneet heihin sekä kokevatko he oman koulutuksen riittävän tällaisten asioiden käsittelyyn.

Aineistomme perusteella näyttää siltä, että ystävät ovat nuorille tärkeitä ja heitä arvostetaan. Kuitenkaan se, että nuorella on ystäväpiiri, ei aina välttämättä tarkoita sitä, että hänellä olisi läheisiä ystäviä. Näyttäisi kuitenkin siltä, että ystävien seurassa olo tunnetaan turvalliseksi ja heitä arvostetaan. Ystäväpiirin laajuudella sekä läheisten ystävien määrä näyttää vaikuttavan turvallisuuden tunteeseen sekä siihen, saako vastaaja mielestään tarpeeksi tukea elämässään.

Nuoria tulisi rohkaista ja kannustaa puhumaan aikuisten kanssa, jos ovat huolissaan jostakin ihmisestä ympärillä. Monesti kynnys ilmaista huoli omasta ystävästään jollekin ammattilaiselle voi olla nuorelle korkea, koska ei haluta saada ”juoruilijan” mainetta. Nuorilla on kuitenkin monesti sellaista tietoa, mikä ei aikuisten korviin päädy. Kuuntelemisen vastuu on ammattilaisella ja nuorelle tulee osoittaa, että heidän tietoa arvostetaan. Luottamuksen rakentaminen sukupolvien välille on tärkeää ja tarkkailun sijaan tulisi kiinnittää enemmän huomiota kuuntelemiseen.

Vastausten perusteella voisi sanoa, että jonkinlaista yhteisöllisyyden tunnetta ammattihenkilöiden ja nuorten välillä kaivattiin varsinkin kouluissa, mutta sitä ei osattu kuvailla sen tarkemmin. Varsinkin avoimissa vastauksissa ammattilaisten rooli korostui, mutta tällä hetkellä nuoret tuntuivat vierastavan heitä. Onko kyse siitä, etteivät nuoret tunne ammattilaisten työnkuvia vai eikö tiedetä, kuinka ja mistä erilaiset ammattikunnan edustajat tavoittaa?

Kyselymme vastausten perusteella voi sanoa, ettei nuorten mielestä asioita ratkaista yhdellä tietyllä toimenpiteellä, vaan keinoja täytyy olla monia. Tiettyjä toimenpiteitä voidaan tehdä välittömästi, toiset vaativat oman aikansa toteutuakseen. Nuorten ja ammattilaisten näkemykset ratkaisuksista ovat samantyyllisiä, mutta toimintatavoista on eriäviä mielipiteitä. Ammattilaiset ovat selittäneet tapahtumia useilla eri malleilla, joiden kautta on muokkautunut erilaisia parannusehdotuksia. Aseet, media, terveydenhuolto, yhteisöllisyys ja koulut ovat saa-

neet oman roolinsa keskusteluissa. Varsinkin Kauhajoen tapahtumien jälkeen aseiden saamiseen kiinnitettiin huomiota ja lakia haluttiin tiukentaa. Kyselysämme nousi kuitenkin esille, etteivät nuoret koe aselain kiristämistä yhtä tärkeänä kuin sitä on esille nostettu. Enemmän tulisi huomioida, etteivät nuoret jäisi yksin ja että heihin oikeasti kiinnitettäisiin huomiota. Vastaajien esittämät ratkaisumallit ovat yksinkertaisempia kuin mitä ammattialaiset ovat esittäneet. Nuorille ratkaisujen kehittäminen on syyttelyä tärkeämpää.

6. POHDINTA JA JATKOTUTKIMUKSET

Koulusurmat ovat olleet esillä Jokelan ensilaukauksista lähtien ja niistä keskustellaan vielä pitkään. Tapahtumat ovat yhteiskunnallisesti merkittäviä, koska ne viilsivät syviä haavoja suomalaiseen yhteiskuntaan. Se, mitä luultiin tapahtuvan ainoastaan muualla, tapahtuikin meillä. Miten tällaista voi tapahtua, ja vielä kahdesti? Kysymys pyöri monen suomalaisen mielessä. Meidän on kuitenkin muistettava, että koulusurmia on Suomen historiassa tapahtunut kolmesti.

Tapahtumista on esitetty erilaisia selityksiä. Syytettyjen listalla on ollut muun muassa koulu, media, vanhemmat, yhteiskunta ja poliisi. Selitysmalleilla on muodostettu erilaisia ratkaisumalleja, miten koulusurmia voitaisiin ehkäistä. Varsinkin nuorten hyvinvointi ja siihen vaikuttavat tekijät nostettiin tapahtumien jälkeen lehtien otsikoihin. Kuten yksi vastaajakin totesi kyselysämme, miksi nuorten hyvinvointi nostetaan esille vasta sitten, kun jotain todella pahaa tapahtuu. Tätä on hyvä miettiä.

Tutkimuksen tulosten perusteella näyttäisi siltä, ettei turvallisuuden tunne ole muuttunut juurikaan torniolaisissa toisen asteen oppilaitoksissa. Joissakin muissa kouluissa, varsinkin tapahtumakouluissa, turvallisuuden tunne saattaa olla kadoksissa. Tämä on vakava asia, kun miettii, että jokaisella on oikeus ja velvollisuus käydä koulua. Koulun tulisi olla turvallinen paikka ja varsinkin näiden

tapahtumien jälkeen tulisi miettiä keinoja, joilla sen ympäristö saataisiin turvallisemmaksi.

Kvantitatiivinen tutkimusote oli meille oikea valinta, koska saimme laajemman otoksen. Tarkoituksena oli tuoda nuorten mielipiteet esille, ja koemme saavuttaneemme tavoitteen tällä menetelmällä. Kyselylomaketutkimuksessa on oma riskinsä, koska useasti ihmiset eivät jaksaa vastata niihin. Sen vuoksi käytimme lomakkeen suunnitteluun aikaa ja teimme sen huolellisesti, jotta vastaamattomia kysymysten määrä jäisi vähäiseksi. Kyselylomake vastasi mielestämme tarpeitamme ja saimme kerättyä riittävän aineiston opinnäytetyöhömmе. Kaikki tiedot ja tulokset perustuvat nuorten mielipiteisiin.

Muutamia kysymyksiä olisi voinut muotoilla toisin, koska analysoinnin aikana meille tuli tunne joidenkin vastausten kumoavan toinen toisiaan. Emme ehkä olleet osanneet kohdentaa joitakin kysymyksiä oikein, koska esimerkiksi kysyessämme ”kuinka paljon koulussa on käsitelty koulusurmia”, suurin osa vastasi vähän. Seuraavaksi kysyimme, ”olisivatko he toivoneet, että asiaa olisi käsitelty enemmän”, johon suurin osa vastasi ei (liite 2). Vastausten ristiriitaisuus voi johtua siitä, miten vastaajat ja me olemme ymmärtäneet kysymyksen. Toisaalta selityksenä voi olla myös se, että vastaajat kokivat silti riittäväksi tapahtumien käsittelymäärän eivätkä sen takia toivoneet, että asioista olisi puhuttu enemmän. Jos olisimme itse olleet koulussa toteuttamassa kyselyä emmekä olisi lähettäneet materiaalia kouluille, epäselvyyksiltä olisi voitu välttyä.

Alustavasti suunnittelimme, että kyselyn toteutus ja analysointi tehdään kevään 2009 aikana ja syksy 2009 raportoidaan tuloksia. Ongelmia aiheutti SPSS-ohjelman saatavuus sekä käyttö, joka viivästytti tulosten raportointia. Niiden raportointia vaikeutti se, ettemme pystyneet käyttämään SPSS -ohjelmaa loogisimmalla tavalla. Olisi ollut helpompaa, jos tuloksia olisi voinut raportoida sitä mukaan, mitä saimme aikaiseksi. Nyt jouduimme ensin suorittamaan niin sanotut ajot ja vasta niiden jälkeen pohdimme tuloksia syvällisemmin. Tämä ratkaisu oli kuitenkin ainoa mahdollinen aikataulullisista syistä.

Tutkimusaiheena koulusurmat asettivat meille haasteita, jotta osaisimme huomioida pääkohdat. Aiheena surmateot ovat myös raaka ja rankka, ja siksi työparin tuki ja turva korostui koko tutkimuksen teon aikana.

Opinnäytetyömme lisäsi tilastollisesti tietoa tutkittavalla alueella. Saamamme tutkimustulokset antavat viitteitä turvallisuuden tunteesta ja ovat yleistettävissä jossakin määrin. Se antaa viitteitä Torniossa toisen asteen oppilaitoksessa opiskelevien mielipiteistä ja ajatuksista. Tuloksia voidaan hyödyntää myös käytännössä, koska vastauksissa nousee esille konkreettisia toimenpiteitä tapahtumien ennaltaehkäisemiseksi. Tulokset ovat sellaisia, joita myös me tulevana yhteisöpedagogeina voimme työssämme hyödyntää.

Kysely oli nuorille täysin vapaaehtoinen ja ehkä siksi vastaamattomien kyselylomakkeiden määrä jäi nollassi. Myös vastaamattomien kysymysten määrä oli erittäin vähäinen huomioiden kuitenkin asian arkuuden sekä kyselylomakkeen pituuden. Uskomme nuorten vastanneen meille avoimesti ja rehellisesti, koska olimme sitä myös heille. Olemme raportoinnissa pyrkineet välttämään vääristyneiden tulosten tekemistä sekä omien mielipiteiden esiintuomista, koska tarkoituksena oli esitellä vastaajien mielipiteet tapahtumista.

Arkojen aihepiirien tutkimusten tekemiseen kvantitatiivinen tutkimusote sopii hyvin. Oikeanmallisella kyselylomakkeella voi saada huomattavasti kattavammat tulokset kuin esimerkiksi haastattelulla, koska henkilö voi vastata kyselyyn anonyymina. Aina ei ole ratkaisevaa se, että kohderyhmän täytyy olla mahdollisimman suuri, koska pienempi ryhmä antaa mahdollisia viitteitä, joiden pohjalta voi pohtia jatkotutkimuksia.

Mahdollisena jatkotutkimuksena voisi mielestämme tutkia koulujen yhteisöllisyyttä. Siinä voisi kartoittaa, millaista yhteisöllisyyttä kouluissa on, miten se ilmenee sekä mitä hyviä ja huonoja puolia siinä on. Tutkimukseen voisi osallistua sekä koulun henkilökunta että oppilaat. On hyvin tärkeää selvittää, mikseivät nuoret osaa tai ehkä halua hakeutua ammattilaisten luo ongelma- tai kriisitilanteissa. Onko kynnys liian korkea tai reitti epäselvä?

LÄHTEET

Aaltola Juhani(toim.) & Raine Valli 2007. Ikkunoita tutkimusmetodeihin, metodin valinta ja aineiston keruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle (2. korjattu ja täydennetty painos). Juva

Harju, Heidi & Pohjanmäki Titta 2005. Kvantitatiivisen aineiston kerääminen ja sen analysointi SPSS-ohjelmalla. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Sarja C. Oppimateriaalit 11/2005.

Heikkilä, Tarja 2004. Tilastollinen tutkimus (5. uudistettu painos). Helsinki: Edita

Hirsjärvi, Sirkka. & Remes, Pirkko. & Sajavaara, Paula 2005. Tutki ja kirjoita (11. painos). Jyväskylä: Gummerus

Holopainen, Martti. & Tenhunen, Lauri. & Vuorinen, Pertti 2004. Tutkimusaineiston analysointi ja SPSS. Hamina: Kotkan Kirjapaino Ab.

Jokelan koulusurmat 7.11.2007 - Tutkintalautakunnan raportti. Jokelan koulusurmien tutkintalautakunta 2009. Valtioneuvosto. Oikeusministeriön julkaisuja 2009:2.

Langman, Peter 2009. Kouluampujat. Miksi nuori tappaa? Suom. Mika Tiirinen. Helsinki: BTJ

Metsämuuronen, Jari 2005. Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä. Jyväskylä: Gummerus

Myllyniemi, Sami 2009. Aika Vapaalla. Nuorten vapaa-aikatutkimus 2009. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 92. Nuorisoasian neuvottelukunta, julkaisuja 40. Helsinki: Yliopistopaino

Niemelä, Pauli. & Lakikainen, Anja Riitta (toim.) 2000. Inhimillinen turvallisuus. Tampere: Osuuskunta vastapaino.

Taskinen, Sirpa 2007. Lastensuojelulaki (417/2007) Soveltamisopas. STAKES. Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus. Vaajakoski: Gummerus

Vallila, Raine 2001. Johdatus tilastolliseen tutkimukseen. Jyväskylä: Gummerus

Elektroniset lähteet

FINLEX ® - Valtion säädöstietopankki. Ajantasainen lainsäädäntö. Kansanterveyslaki 28.1.1972/66. Viitattu 28.10.2009.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1972/19720066>

Hintukainen Ruut 2003. [YLE] Free Your Mind- Pientä kartoitusta nuorisokulttuureista. Viitattu 21.1.2009
<http://www.freeyourmind.fi/jutut/2003/pientakartoitustanuorisokulttuureista1305.php>

Hoikkala, Tommi & Suurpää Leena (toim.) 2009 Kauhajoen jälkipaini. Nuorisotutkijoiden ja ammattilaisten puheenvuoroja. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura, verkkojulkaisu 25. Viitattu 8.10.2009
<http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/kauhajoki.pdf>

Hoikkala, Tommi & Suurpää Leena (toim.) 2007 Jokela – ilmiö. Sikermä nuorisotutkijoiden näkökulmia. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura, verkkojulkaisu, verkkojulkaisu 17. Viitattu 21.10.2009
<http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/jokela.pdf>

Kellosalmi, Jaana 2009. Viilloista arpia. Nuorisotyön haasteita koulusurmien jälkeen. Teoksessa Tomi Kiilakoski (toim.) Viilloja. Analyysi kouluväkivallasta Joke-

lassa. Nuorisotutkimusverkosto / Nuorisotutkimusseura, verkkojulkaisu 28
2009, 75-78 Viitattu 8.10.2009

<http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisu/viiltoja.pdf>

Kiilakoski, Tomi 2009. Viiltoja. Analyysi kouluväkivallasta Jokelassa. Nuorisotut-
kimusverkosto / Nuorisotutkimusseura, verkkojulkaisu 28. Viitattu 21.10.2009

<http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisu/viiltoja.pdf>

Oulun Yliopiston kirjasto 2003. Viitattu: 22.9.2009

<http://herkules.oulu.fi/isbn9514271637/html/x883.html>

Oulun normaalikoulu. Viitattu 20.1.2009

<http://www.norssi.oulu.fi/ala-aste/ops/media/>

Tampereen Yliopisto 2009. Tiedote ”Kauhajoen koulusurmat mediassa”. Viitattu
1.10.2009. <http://www.uta.fi/ajankohtaista/tiedotteet/2009/36.html>

Liite 1.

Tornion Nuorisopalvelut/
Humanistinen Ammattikorkeakoulu

7.4.2009

TUTKIMUS YLI 13 –VUOTIAIDEN TURVALLISUUDENTUNTEESTA KOU- LUISSA

Hei!

Olemme kaksi Humanistisen Ammattikorkeakoulun kansalaistoiminnan ja nuorisotyön opiskelijaa. Tarkoituksenamme on valmistua jouluna 2009 yhteisöpedagogeiksi.

Tornion nuorisotoimi on tilannut meiltä kyselyn, jolla he haluavat kartoittaa yli 13 -vuotiaiden mielipiteitä muun muassa koulusta, turvallisuuden tunteesta sekä nuorten parissa työskentelevistä ammattihenkilöistä. Nuorisotoimelle nousi huoli kahden koulusurman jälkeen, ja he halusivat saada tietoa nuorten ajatuksista sekä mitä he voisivat tehdä auttaakseen nuoria. Vastauksistanne ja mielipiteistänne muodostuu opinäytetyömme, joka käsittelee yli 13 –vuotiaiden turvallisuudentunnetta kouluissa.

Vastaaminen on vapaaehtoista. **Älä kirjoita nimeäsi lomakkeeseen.** Kysely on nimetön ja luottamuksellinen. Tuloksia käytetään vain tilastollisesti. Käytämme tilastoja opinnäytteemme tekemisessä.

Jos kysymykset jäävät askarruttamaan Sinua, keskustele niistä **vanhempi** kanssa tai ota yhteyttä **opettajaasi, nuorisotyöntekijään tai kouluterveydenhoitajaan.**

TÄYTTÖOHJEET

Lue ensin koko kysymys. Vastaa **ympyröimällä** oikea tai sinulle sopivimman vaihtoehdon **numero**, ei tarvitse ympyröidä koko vaihtoehtoa. Jos kysymyksessä ei ole vastausvaihtoehtoja, kirjoita vastaus sitä varten varatulle viivalle.

Kyselylomake

1. Ikä

1 13v	2 14v	3 15v
4 16v	5 17v	6 18v
7 19v	8 20+	

2. Sukupuoli

1 tyttö	2 poika

3. Opiskelupaikka

1 yläkoulu (7-9lk)	2 ammatillinen koulu	3 lukio
4 ammattilukio	5 ammattikorkeakoulu	

4. Kaupunginosa missä asut (ympyröi **sinua lähin** vaihtoehto):

1 Suensaari	2 Pudas	3 Kokkokangas
4 Puuluoto	5 Pirkkiö	6 Kiviranta
7 Vojakkala	8 Karunki	9 Arpela
10 Raumo	11 Kaakamo	12 Laivaniemi
13 Liakka	14 Kukkola	

5. Kuuluuko perheeseesi? (Ympyröi vain **yksi** vaihtoehto.)

1 äiti ja isä	2 äiti ja isäpuoli
3 isä ja äitipuoli	4 asun yksin
5 vain äiti	6 vain isä
7 joku muu huoltaja	8 asun avo- tai avioliitossa
9 vuorotellen molempien vanhempien luona	
10 jaan asuntoni muiden opiskelijoiden kanssa	

Nuoria auttavat ammattihenkilöt

Ammattihenkilöillä tarkoitamme ihmisiä, jotka ovat alansa ammattilaisia ja heidän on tarkoitus tukea nuoria heidän kasvussaan. Lue jokainen seuraavista väittämistä/kysymyksistä huolellisesti ja merkitse vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa mielipidettäsi.

6. Kenen ammattilaisen puoleen sinun on helpoin kääntyä, kun haluat puhua jostain vaikeasta asiasta?(**voit valita useita!**)

1 opettaja	2 kuraattori	3 rehtori
4 kouluterveydenhoitaja	5 opinto-ohjaaja	6 seurakunnan työntekijä
7 nuorisotyöntekijä	8 joku muu ammattilainen, kuka? _____	

7. Saatko tarpeeksi tukea tällä hetkellä koulussasi olevilta ammattihenkilöiltä?

1 kyllä   2 ei

8. Kaipaako kouluusi jonkin muun ammattikunnan työntekijöitä kuin pelkästään kouluhenkilökuntaa?

1 kyllä   2 ei

9. Jos vastasit edelliseen kysymykseen **kyllä**, keitä ammattilaisia haluaisit työskentelevän koulussasi?(**voit valita useita!**)

1 psykologi	2 seurakunnan työntekijä	3 nuorisotyöntekijä
4 kuraattori	5 kouluterveydenhoitaja	6 sosiaalityöntekijä
7 joku muu ammattilainen, kuka? _____		

10. Minkälaista tukea sinun mielestäsi nuoret tarvitsevat kriisitilanteissa?

---

11. Voitko puhua vaikeista asioistasi vanhemillesi?

1 kyllä   2 ei

Turvallisuus

Koulusurmien jälkeen puhuttiin paljon esimerkiksi aselain uudistamisesta ja sen kiristämisestä. Lue jokainen seuraavista väittämistä/kysymyksistä huolellisesti ja merkitse vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa mielipidettäsi.

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
12. Tunnen oloni turvalliseksi koulussa.	1	2	3	4
13. Tiukentuneet lakimuutokset tekevät oloni turvallisemmaksi koulussa.	1	2	3	4
14. Tiukentuneet lakimuutokset estävät koulussa tapahtuvia pommiuhkauksia, koulusurmia ja muita suuria väkivaltaisuuksia.	1	2	3	4
15. Poliisin läsnäolo loisi turvallisuuden tunnetta kouluun.	1	2	3	4
16. Kouluissa pitäisi olla valvontakameroita ja vartijoita.	1	2	3	4

Nuorisokulttuuri

Ystävät ovat todella tärkeä tukiverkosto ihmisten elämässä ja nuorilla on usein oma kulttuurinsa ystäväpiirissään. Lue jokainen seuraavista väittämistä/kysymyksistä huolellisesti ja merkitse vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa mielipidettäsi.

17. Kuinka laaja ystäväpiirisi on?

- 1 laaja
- 2 melko laaja
- 3 melko pieni
- 4 pieni
- 5 minulla ei ole ystäviä lainkaan

18. Kuinka monta läheistä ystävää sinulla on?

- 1 minulla ei ole läheisiä ystäviä
- 2 1 läheinen ystävä
- 3 1-3 läheistä ystävää
- 4 3-5 läheistä ystävää
- 5 5-8 läheistä ystävää
- 6 yli 8 läheistä ystävää

	aina kaan	joskus	harvoin	en kos-
19. Koen ystäväpiirin tärkeäksi.	1	2	3	4
20. Voin olla ystävien kesken täysin oma itseni.	1	2	3	4
21. Tunnen oloni turvalliseksi ystäväni seurassa.	1	2	3	4
22. Tunnen saavani riittävästi tukea ystäväiltäni esim. omista murheistani, mieltä painavista asioistani ym.	1	2	3	4
23. Ystäväpiirini vaikuttaa mielipiteisiin.	1	2	3	4

Media

Medialla tarkoitamme tässä kyselyssä lehtiä, kirjoja, internetiä, televisiota jne. Lue jokainen seuraavista väittämistä/kysymyksistä huolellisesti ja merkitse vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa mielipidettäsi.

24. Kuinka paljon vietät aikaa internetissä?

1 alle 1h/päivä

2 1-3h/päivä

3 3-5h/päivä

4 yli 5h/päivä

	täysin eri mieltä	jokseenkin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	täysin eri mieltä
25. Minulla on paljon ystäviä internetissä.	1	2	3	4
26. Voin olla helpommin oma itseni internetissä kuin esimerkiksi koulussa.	1	2	3	4
27. Internetissä voi olla todellisia ystäviä.	1	2	3	4
28. Media vaikuttaa mielipiteisiini.	1	2	3	4
29. Mielestäni pelien ja elokuvien ikäraajat ovat hyödyllisiä.	1	2	3	4
30. Koulussani on käyty riittävästi läpi erilaisten medioiden käyttötapoja.	1	2	3	4
31. Videoilla ja peleillä on vaikutusta aggressiiviseen käyttäytymiseen.	1	2	3	4
32. Internet on turvallinen paikka.	1	2	3	4
33. Internetissä tulisi olla	1	2	3	4

tiukemmat säännöt.

34. Kuulutko johonkin verkkoyhteisöön (esimerkiksi irc-galleria, ii2, kuvake.-net, facebook)?

1 kyllä

2 ei

35. Jos vastasit edelliseen kysymykseen **kyllä**, tietävätkö vanhempasi, että kuulut tällaiseen verkkoyhteisöön?

1 kyllä

2 ei

36. Ovatko vanhempasi kiinnittäneet huomiota ikärajoihin?

1 kyllä

2 ei

37. Tietävätkö vanhempasi katsomiesi elokuvien/ pelien ikärajat?

1 kyllä

2 ei

3 en tiedä

38. Kuinka hyvin noudatat ikärajoja katsoessasi elokuvia tai pelatessasi peliä?

1 aina

2 usein

3 joskus

4 en koskaan

Koulusurmat

Koulusurmia on tapahtunut Suomessa lyhyellä aikavälillä kaksi. Kummatkin tapahtumat ovat kohahduttaneet ihmisiä, ja nostanut pintaan vahvoja mielipiteitä ja tunteuksia. Tapahtumat ovat myös jatkuneet uusilla uhkauksilla ympäri Suomea ja yhä useampi nuori tuntee olonsa turvattomaksi. Lue jokainen seuraavista väittämistä/ky-symyksistä huolellisesti ja merkitse vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa mielipidettäsi.

39. Koulusurmien jälkeen puhuttiin paljon siitä, että media (pelit, internet, tv) on ollut yksi suurin tekijä koulusurmissa ja, että se olisi ajanut surmatekoihin. Kuinka paljon uskot väittämään?

1 täysin samaa mieltä

2 jokseenkin samaa mieltä

3 jokseenkin erimieltä

4 täysin erimieltä

40. Kuinka paljon koulussasi on käsitelty koulusurmia?

1 paljon

2 melko paljon

3 melko vähän

4 vähän

5 ei ollenkaan

41. Olisitko toivonut, että koulusurmia olisi käsitelty enemmän koulussasi?

1 kyllä

2 en

42. Olisiko ollut mielestäsi tärkeää, että koulusurmista olisi koulussasi käynyt puhumassa joku muu ammattilainen kuin kouluhenkilökunta?

1 kyllä

2 ei

43. Jos vastasit edelliseen kysymykseen **kyllä**, ketä ammattihenkilöä kaipasit?

Voit valita useita!)

1 psykologi	2 seurakunnan työntekijä
3 nuorisotyöntekijä	4 kuraattori
5 kouluterveydenhoitaja	6 sosiaalityöntekijä
7 joku muu ammattilainen, kuka? _____	

44. Koulusurmia käsiteltiin paljon mediassa ja niistä puhuttiin pitkään vielä niiden jälkeenkin. Millaisen kuvan media mielestäsi antoi tapahtumista?

---

45. Mitä sinun mielestäsi tulisi tehdä, että voitaisiin ennalta ehkäistä nuorten väkivallan tekoja **KOULUISSA**? Voit valita useamman vaihtoehdon.

- 1 opettaja valvoo välitunteja
- 2 yhteiset tapahtumat kouluissa
- 3 nuorisotyöntekijä pysyvästi kouluissa
- 4 koulukuraattori paikalla enemmän
- 5 pienemmät luokkakoot
- 6 jotain muuta, mitä?

---

46. Mitä sinun mielestäsi tulisi tehdä, että voitaisiin ennalta ehkäistä nuorten väkivallan tekoja **VAPAA-AJALLA**? Voit valita useamman vaihtoehdon.

- 1 nuorisotila enemmän auki
- 2 järjestää enemmän harrastusmahdollisuuksia nuorille
- 3 järjestää enemmän yhteisiä tapahtumia nuorille
- 4 antaa nuorille mahdollisuus osallistua tapahtumien järjestämiseen, suunnitteluun ym. toimintaan
- 5 reppu katupäivystys toimisi enemmän
- 6 jotain muuta, mitä?

—

44. Ovatko koulusurmat vaikuttaneet turvallisuudentunteeseesi koulussa ja vapaa-ajallasi?

1 kyllä

2 ei

45. Ovatko koulusurmat vaikuttaneet ajatuksiisi ja mielipiteisiisi siten, että olet valmis omalla toiminnallasi ehkäisemään esimerkiksi kiusaamistilanteita?

---

46. Jos sinulle tulee vielä jotakin mieleen, mitä pitäisi tehdä, tai jos kysely herätti ajatuksia ja tunteita, voit kirjoittaa niitä tähän.

KIITOS!

Vastauksesi ovat meille tärkeitä! Muistathan, että käsittelemme kyselylomakkeet nimettömästi, emmekä voi saada henkilöllisyyttäsi tietoon!

Liite 2.

TAULUKOT

1. Ikä	Vastaaja määrä	%
16 vuotta	33	17,5
17 vuotta	71	37,6
18 vuotta	61	32,3
19 vuotta	12	6,3
20 vuotta	12	6,3
yhteensä	189	100,0

2. Sukupuoli	Vastaaja määrä	%
tyttö	93	49,5
poika	95	50,5
yhteensä	188	100,0

3. Opiskelupaikka	Vastaaja määrä	%
ammattillinen koulu	100	52,9
lukio	57	30,2
ammattilukio	32	16,9
yhteensä	189	100,0

4. Asuinalue	Vastaaja määrä	%
Suensaari	20	10,6
Pudas	32	16,9
Kokkokangas	23	12,2
Puuluoto	1	0,5
Pirkiö	4	2,1
Kiviranta	49	25,9
Vojakkala	2	1,1
Karunki	3	1,6
Arpela	3	1,6
Raumo	2	1,1
Kaakamo	12	6,3
Laivaniemi	2	1,1
Liakka	4	2,1
muu paikkakunta	32	16,9
yhteensä	189	100,0

5. Perhe	Vastaaja määrä	%
äiti ja isä	105	55,6
äiti ja isäpuoli	8	4,2
isä ja äitipuoli	2	1,1
asun yksin	7	3,7
vain äiti	19	10,1
vain isä	1	0,5
joku muu huoltaja	1	0,5
asun avo- tai avioliitossa	13	6,9
vuorotellen molempien vanhempien luona	12	6,3
jaan asuntoni muiden opiskelijoiden kanssa	21	11,1
yhteensä	189	100,0

6. Kenelle ammattilaiselle sinun on helppo puhua?	
	%
Opettaja	34,9%
Kuraattori	7,2%
Rehtori	3,0%
Terveystenhoitaja	63,3%
Opinto-ohjaaja	16,3%
Seurakunnan työntekijä	7,2%
Nuorisotyöntekijä	29,5%

7. Saatko tarpeeksi tukea ammattilaisilta koulussa?		
	Vastaaja määrä	%
kyllä	171	91,0
ei	17	9,0
Total	188	100,0

8. Kaipaako kouluusi muun ammattikunnan edustajia?		
	Vastaaja määrä	%
kyllä	47	25,0
ei	141	75,0
yhteensä	188	100,0

9. Keitä ammattilaisia haluaisit

kouluissa työskentelevän?	
	%
psykologi	55,6%
seurakunnan työntekijä	6,7%
nuorisotyöntekijä	44,4%
kuraattori	17,8%
terveydenhoitaja	24,4%
sosiaalityöntekijä	15,6%

10. Voitko puhua vaikeista asioistasi vanhem- millesi?		
	Vastaaja määrä	%
kyllä	145	76,7
ei	44	23,3
yhteensä	189	100,0

11. Tunnen oloni turvalliseksi koulussa		
	Vastaaja määrä	%
täysin samaa mieltä	134	70,9
jokseenkin samaa mieltä	48	25,4
jokseenkin eri mieltä	7	3,7
yhteensä	189	100,0

12. Lakimuutokset tekevät olon turvallisem- maksi koulussa		
	Vastaaja määrä	%
täysin samaa mieltä	28	15,0
jokseenkin samaa mieltä	79	42,2
jokseenkin eri mieltä	62	33,2
täysin eri mieltä	18	9,6
yhteensä	187	100,0

13. Lakimuutokset estäisivät uhkauksia ym. väkivaltaisuuksia kouluissa		
	Vastaaja määrä	%
täysin samaa mieltä	12	6,3
jokseenkin samaa mieltä	52	27,5
jokseenkin eri mieltä	79	41,8
täysin eri mieltä	46	24,3
yhteensä	189	100,0

14. Poliisi loisi turvallisuutta kouluihin		
	Vastaaja määrä	%
täysin samaa mieltä	16	8,5
jokseenkin samaa mieltä	51	27,0
jokseenkin eri mieltä	66	34,9
täysin eri mieltä	56	29,6
yhteensä	189	100,0

15. Vartijoita ja kameroita pitäisi olla kouluissa		
	Vastaaja määrä	%
täysin samaa mieltä	16	8,5
jokseenkin samaa mieltä	52	27,5
jokseenkin eri mieltä	67	35,4
täysin eri mieltä	54	28,6
yhteensä	189	100,0

16. Kuinka laaja ystäväpiirisi on?		
	Vastaaja määrä	%
laaja	59	31,4
melko laaja	92	48,9
melko pieni	29	15,4
pieni	8	4,3
yhteensä	188	100,0

17. Kuinka monta läheistä ystävää sinulla on?		
	Vastaaja määrä	%
minulla ei ole läheisiä ystäviä	1	0,5
1 läheinen ystävä	9	4,8
1-3 läheistä ystävää	69	36,7
3-5 läheistä ystävää	60	31,9
5-8 läheistä ystävää	34	18,1
yli 8 läheistä ystävää	15	8,0
yhteensä	188	100,0

18. Koen ystäväpiirin tärkeäksi		
	Frequency	Valid Percent
aina	158	84,0
joskus	29	15,4
harvoin	1	0,5
yhteensä	188	100,0

19. Voin olla ystävien kesken täysin oma itseni		
	Vastaaja määrä	%
aina	159	84,6
joskus	28	14,9
harvoin	1	,5
yhteensä	188	100,0

20. Tunnen oloni turvalliseksi ystäväni seurassa		
	Vastaaja määrä	%
aina	158	84,0
joskus	28	14,9
harvoin	1	,5
ei koskaan	1	,5
yhteensä	188	100,0

21. Tunnen saavani riittävästi tukea ystäviltä		
	Vastaaja määrä	%
aina	109	58,0
joskus	66	35,1
harvoin	12	6,4
en koskaan	1	,5
yhteensä	188	100,0

22. Ystäväpiiri vaikuttaa mielipiteisiini		
	Vastaaja määrä	%
aina	18	9,6
joskus	88	46,8
harvoin	68	36,2
en koskaan	14	7,4
yhteensä	188	100,0

23. Kuinka paljon vietät aikaa internetissä?		
	Vastaaja määrä	%
alle 1h/päivä	50	26,7
1-3h/päivä	95	50,8
3-5h/päivä	25	13,4
yli 5h/päivä	17	9,1
yhteensä	187	100,0

24. Minulla on paljon ystäviä internetissä		
	Vastaaja määrä	%
täysin samaa mieltä	28	15,0
jokseenkin samaa mieltä	65	34,8
jokseenkin eri mieltä	61	32,6
täysin eri mieltä	33	17,6
yhteensä	187	100,0

25. Minun on helpompi olla oma itseni internetissä		
	Vastaaja määrä	%
täysin samaa mieltä	9	4,8
jokseenkin samaa mieltä	34	18,1
jokseenkin eri mieltä	67	35,6
täysin eri mieltä	78	41,5
yhteensä	188	100,0

26. Internetissä voi olla todellisia ystäviä

	Vastaaja määrä	%
täysin samaa mieltä	30	16,0
jokseenkin samaa mieltä	71	38,0
jokseenkin eri mieltä	60	32,1
täysin eri mieltä	26	13,9
yhteensä	187	100,0

27. Media vaikuttaa mielipiteisiini		
	Vastaaja määrä	%
täysin samaa mieltä	8	4,3
jokseenkin samaa mieltä	60	31,9
jokseenkin eri mieltä	82	43,6
täysin eri mieltä	38	20,2
yhteensä	188	100,0

28. Mielestäni pelien ja elokuvien ikäraajat ovat hyödyllisiä		
	Vastaaja määrä	%
täysin samaa mieltä	70	37,2
jokseenkin samaa mieltä	74	39,4
jokseenkin eri mieltä	24	12,8
täysin eri mieltä	20	10,6
yhteensä	188	100,0

29. Koulussani on käsitelty riittävästi eri medioiden käyttötapoja		
	Vastaaja määrä	%
täysin samaa mieltä	37	19,7
jokseenkin samaa mieltä	90	47,9
jokseenkin eri mieltä	51	27,1
täysin eri mieltä	10	5,3
yhteensä	188	100,0

30. Videoilla/peleillä on vaikutusta aggressiiviseen käyttäytymiseen		
	Vastaaja määrä	%
täysin samaa mieltä	45	23,9
jokseenkin samaa mieltä	55	29,3
jokseenkin eri mieltä	49	26,1
täysin eri mieltä	39	20,7
yhteensä	188	100,0

31. Internet on turvallinen paikka		
	Vastaaja määrä	%
täysin samaa mieltä	14	7,4
jokseenkin samaa mieltä	66	35,1
jokseenkin eri mieltä	84	44,7
täysin eri mieltä	24	12,8
yhteensä	188	100,0

32. Internetissä tulisi olla tiukemmat säännöt		
	Vastaaja määrä	%
täysin samaa mieltä	18	9,6
jokseenkin samaa mieltä	67	35,6
jokseenkin eri mieltä	61	32,4
täysin eri mieltä	42	22,3
yhteensä	188	100,0

33. Kuulutko johonkin verkkoyhteisöön?		
	Vastaaja määrä	%
kyllä	154	82,4
ei	33	17,6
yhteensä	187	100,0

34. Tietävätkö vanhemmat, että kuulut verkkoyhteisöön?		
	Vastaaja määrä	%
kyllä	136	89,5
ei	16	10,5
yhteensä	152	100,0

35. Kiinnittääkö vanhempasi huomiota ikärojoihin?		
--	--	--

	Vastaaja määrä	%
kyllä	62	33,5
ei	123	66,5
yhteensä	185	100,0

36. Tietävätkö vanhempasi katsomiesi elokuvien/pelien ikäraajat?		
	Vastaaja määrä	%
kyllä	82	43,9
ei	32	17,1
en tiedä	73	39,0
yhteensä	187	100,0

37. Kuinka hyvin noudatat ikärajoja?		
	Vastaaja määrä	%
aina	23	12,3
usein	18	9,6
joskus	36	19,3
en koskaan	110	58,8
yhteensä	187	100,0

38. Medialla oli vaikutusta koulusurmiin		
	Vastaaja määrä	%
täysin samaa mieltä	8	4,3
jokseenkin samaa mieltä	58	30,9
jokseenkin eri mieltä	75	39,9
täysin eri mieltä	47	25,0
yhteensä	188	100,0

39. Kuinka paljon koulussasi on käsitelty koulusurmia?		
	Vastaaja määrä	%
paljon	7	3,7
melko paljon	74	39,4
melko vähän	68	36,2
vähän	32	17,0
ei ollenkaan	7	3,7
yhteensä	188	100,0

40. Olisitko toivonut, että tapahtumia olisi käsitelty enemmän koulussasi?		
	Vastaaja määrä	%
kyllä	64	34,0
ei	124	66,0
yhteensä	188	100,0

41. Olisiko ollut tärkeää, että joku muu ammattilainen olisi käynyt puhumassa tapahtumista?		
	Vastaaja määrä	%
kyllä	76	40,6
ei	111	59,4
yhteensä	187	100,0

42. Keiden ammattilaisten olisi halunnut käyvän puhuvan tapahtumista?	
	%
psykologi	77,3%
seurakunnan työntekijä	10,7%
nuorisotyöntekijä	42,7%
kuraattori	14,7%
terveydenhoitaja	13,3%
sosiaalityöntekijä	22,7%
joku muu	13,3%

43. Ennaltaehkäisevät toimenpiteet kouluissa	
	%
Valvoa välitunteja	20,4%
Yhteiset tapahtumia kouluissa	45,5%
Nuorisotyöntekijä kouluihin	39,5%
Koulukuraattori paikalla enemmän	31,1%
Pienemmät luokkakoot	46,7%
jotakin muuta	3,6%

44. Ennaltaehkäisevät toimenpiteet vapaa-ajalla	
	%
Nuorisotila enemmän auki	51,4%
Harrastusmahdollisuuksia	59,9%
Yhteisiä tapahtumia	63,8%
Nuorten osallistaminen	47,5%
Reppu toimisi enemmän	28,8%
jotakin muuta	3,4%

45. Ovatko koulusurmat vaikuttaneet turvallisuudentunteeseesi?		
	Vastaaja määrä	%
kyllä	59	31,4
ei	129	68,6
yhteensä	188	100,0